

ABSTRACT BOOK

AKDENİZ 6.ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

MEDITERRANEAN SUMMIT

6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS

ISBN : 978-625-7341-71-4

*MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA*

Edited By

*DR. GÜLTEKİN GÜRÇAY
KHORRAM MANAFIDİZAJI*

All rights of this book belong to UBAK Publishing house.

Without permission can't be duplicate or copied.

Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.

UBAK Publications – 2021 ©

Issued: 30.10.2021

ISBN: 978-625-7341-71-4

CONGRESS ID

MEDITERRANEAN SUMMIT 6TH INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS

DATE – PLACE

OCTOBER 23- 24, 2021

ADANA

ORGANIZATION

UBAK International Sciences Academy

CONGRESS ORGANIZING BOARD

Head of Organizing Board: Dr Gültekin Gürçay

Organizing Committee Member: Dr. Amaneh Manafidizaji

Organizing Committee Member: Dr. Nadire Kantarcıoğlu

Organizing Committee Member: Dr. Leman Kuzu

Organizing Committee Member: Editor of the USE Journal

Organizing Committee Member: Editor of the EuroAsia Journal

Organizing Committee Member: Editor of UBAK Publishing house.

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process.

PARTICIPATING COUNTRIES

Turkey –India- Azerbaijan- Japan – Egypt – Indonesia

PRESENTATION

Oral presentation

LANGUAGES

Turkish, English, Russian, Persian, Arabic

Scientific & Review Committee

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV
Ufa State Petroleum Technological University

Dr. Maha Hamdan ALANAZI
Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Doç. Dr. Hülya BALKAYA
Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Fırat BARAN
Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO
Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV
Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER
Ürdün Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Abbas GHAFARI
Tebriz Üniversitesi

Prof.Dr. Ariz Avaz GOZALOV
Moskova Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Ebru GÖZÜKARA
İstanbul Arel Üniversitesi

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA
Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Gültekin GÜRÇAY

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA
Özbekistan Bilimler Akademisi

Dr. Mehdi Meskini Heydarlou

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA
K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev
Özbekistan Bilim Akademisi

Dr. Kalemkas KALIBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel
Ghardaia Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün KOCA
Girne Amerikan Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTIŞOĞLU
Ardahan Üniversitesi

Dr. Leman KUZU
İstanbul Kültür Üniversitesi

Sonali MALHOTRA
Delhi Balbahtri Academy

Dr. Alia R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI
Pakistan Language Academy

Dr. Amanbay MOLDİBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK
Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ
Munzur Üniversitesi

Dr. Aysulu B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA
Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Cumhuriyet Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Özkan TİMURKAN
Atatürk Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN
Şırnak Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ
Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Fahriye Oben ÜRÜ
İstanbul Arel Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ
Urumiye Üniversitesi

Doç. Dr. C. VIJAI
St.Peter's Institute

Dr. Yang ZİTONG
Wuhan Üniversitesi

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

CONGRESS PROGRAM
Online (with Video Conference) Presentation

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID
- or Personal Link Name” and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on **at least %70** of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.
- Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,

exp. H-..., S- ... NAME SURNAME

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 10: 00 – 12:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 1 SESSION: 1	MODERATOR: DOÇ. Dr. MUSTAFA YÜCEL
DOÇ. Dr. MUSTAFA YÜCEL UZM. SÜLEYMAN DOĞAN	Özel Ve Kamu Hastanelerinde Toplam Kalite Yönetimi Uygulamalarının Çalışan Sağlık Personeli Tarafından Algılanması (Malatya İli Örneği)
DOÇ. DR MUSTAFA YÜCEL UZM. EBRU OSKALOĞLU	Süreç İyileştirmede Değişimin Üç Yüzü: Kaizen, Kaikaku, Kaushin
DR. ÖĞR. ÜYE. İREM PELİT	Yeşil Lojistik Ve İşletme Performansı İlişkisi
DR. ÖĞR. ÜYE. İREM PELİT DR. ÖĞR.ÜYE. ESMA IRMAK	Dış Ticaretin Önemi Ve Faydaları
KAAN YİĞENOĞLU	Aukus Paketi'nin Hint-Pasifik Bölgesi'ne Etkileri
KAAN YİĞENOĞLU	İktisadî Devletçilik Örneği Olarak Asya Altyapı Yatırım Bankası
DR. ÖĞR. ÜYE. ESMA IRMAK	Türkiye'deki Otomotiv Sektörünün Dış Ticaretteki Yeri
ÖZNR DİLARA TAŞ	Küreselleşen Dünya'da Entegre Raporlama Sistemi: Türkiye'nin Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021		10: 00 – 12:00
Meeting ID: 845 8944 3612		Passcode: 231021
HALL: 2 SESSION: 1	MODERATOR: DR. ÖĞR. ÜYE. AYBARS BORA KAHYAOĞLU	
HÜSEYİN ADEM TÜLÜCE	Taşköprülüzâde’de Nefsü’l-Emr Kavramı	
HÜSEYİN ADEM TÜLÜCE	Taşköprülüzâde’nin İlimler Tasnifi	
BAYRAM BOZHÜYÜK	Okuma Alışkanlığının İnternet Gazete Tasarımına Etkisi Üzerine Bir Karşılaştırma Ve Öneriler	
BAYRAM BOZHÜYÜK	Nighthawks İsimli Eserin Popüler Kültüre Ait Yorum Örneklerinin İncelenmesi	
ABDURRAZAK GÜLTEKİN	Heidegger Ve Kunatum Mekaniği	
ABDURRAZAK GÜLTEKİN	Yaşlı Bakımda Ruhsal Ve Bedensel Denge	
SAMAR F. ELKASRAWY	Applying Audience Development Programs in Museums for Raising Community Awareness towards Cultural Heritage Preservation: A Case Study of Alexandria National Museum	
DR. ÖĞR. ÜYE. AYBARS BORA KAHYAOĞLU	Dijital Video İçerik Üreticileri İçin, Kurgu Programı Davinci Resolve 17’nin Sağladığı Avantajlar	
DR. ÖĞR. ÜYE. AYBARS BORA KAHYAOĞLU	Dijital Platformlarda Şiddetin Seyirlik Bir Eğlenceye Dönüştürülmesi Sorunsalına, “Kalamar Oyunu” Dizisi Bağlamında Genel Bir Bakış.	

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 10: 00 – 12:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 3 SESSION: 1	MODERATOR: DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK
DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK	Adana Güvercinlerinin Büyüme Fonksiyonlarının Modellenmesi Ve Tahmini Üzerine Bir Çalışma
DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK	Zaman Serisi Modeli Kullanılarak Uyku İlgiciklerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma
ASLI YAMAN PROF. DR. MEHMET ALİ CENGİZ	Dinamik Bayes Ağları Ve Destek Vektör Regresyonu Algoritmalarının Zaman Serisi Tahmini Üzerinde Performanslarının Karşılaştırılması
ALIHAN CAMBAZ YASIN FURKAN GORGULU HALIT ARAT	Thermal Analysis of a Marine LNG Tank
BURENJARGAL AMARJARGAL TUBA TAŞDEMİR	Bir Bakır Zenginleştirme Tesisi Atığının Karakterizasyonu Ve Farklı Katı Oranına Sahip Süspansiyonlarının Çökme Analizi
BURENJARGAL AMARJARGAL TUBA TAŞDEMİR	Bir Bakır Flotasyon Tesisi Atığının Anyonik Flokülant İle Susuzlandırılmasında Bazı Parametrelerin Etkisi
ARŞ. GÖR. DR. ŞEYDA KARADİREK BÜŞRA TURAN DOÇ. DR. PELİN DEMİRÇİVİ	Atık Sulardan Siprofloksasin Gideriminde BaZrO ₃ /Kitosan Kullanımı
DOÇ.DR. MUSTAFA YÜCEL ARŞ. GÖR. CEREN ÜNLÜKAL	Beyaz Eşya Sektöründe Risk Değerlendirme Çalışması
DOÇ.DR. MUSTAFA YÜCEL UZM. MUSTAFA CEHTİ AKBIYIK	Üniversite Sanayi İş Birliği Sürecinde Teknokentlerin İnovasyon Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi: Malatya Teknokent Örneği

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 14: 00 – 16:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 1 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ.DR. KADİR GÜRTEN
AYKUT YAĞLIKARA	Siyasi Haklar Ve Sivil Özgürlükler Bağlamında Kulüp Yakınsama Analizi: G-20 Ülkeleri İncelemesi
METEHAN BEKLEViŞ	1965 Seçimleri Öncesi Adalet Partisi Ve Süleyman Demirel'in Siyasal İletişim Açısından Propaganda Faaliyetleri
METEHAN BEKLEViŞ	Liberteryen Düşünceye Yön Veren Üç Düşünür: Ayn Rand, Robert Nozick Ve Murray N. Rothbard
MELLA ISMELINA FARMA RAHAYU	The Interaction between Human and Environment on the Perspective of Environmental Ethics
ARŞ. GÖR. VEYSEL CANDAN CANOĞLU	Ceza İnfaz Kurumlarında Bulunan Hükümlülerin Haberleşme Özgürlüğü
DOÇ.DR. KADİR GÜRTEN	Roma Hukukunda Devlete Karşı İşlenen Suçlar
DOÇ.DR. KADİR GÜRTEN	Anayasa Mahkemesinin 18.01.2018 Tarih Ve 2017/136 E. 2018/7 Sayılı İptal Kararı Sonrası Futbolda Sözleşme Uyuşmazlıklarının Çözümü

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 14: 00 – 16:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 2 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK
ŞİRİNOVA KİFAYƏT FİKRƏT QIZI	Mətnli məsələlərin həllində riyazi modelin qurulması təcrübəsindən Xülasə
YAVUZ SELİM BAYBURTLU	Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Sözlük Kullanma Ve Bireysel Sözlük Oluşturma Becerileri
YILDIRAY YILDIRIM	Adana'da 1914 Yılında Yapılan Teftiş Neticesinde Vilayetin Doğusunda Bulunan Kazalara Dair Bazı Tespitler
RZAYEVA XƏYALƏ NAZİM QIZI	İxtisas Səviyyəsinin Yüksəldilməsində Modelləşdirmənin Əhəmiyyəti
DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK	Olasılık Ve Olasılık Öğretimi Üzerine Bir Çalışma
DOÇ. DR. LEVENT ÖZBEK	Rasgelelik, Determinizm ve Simülasyon Nedir? Pi sayısı için bir inceleme
ARŞ. GÖR. ASLI KOÇULU	The Relationship Between Pre-Service Science Teachers' Views About Nature Of Science And Their Epistemological Beliefs

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

23. 10. 2021 14: 00 – 16:00	
Meeting ID: 845 8944 3612 Passcode: 231021	
HALL: 3 SESSION: 2	MODERATOR: DOÇ. DR. İBRAHİM ÇÜTCÜ
ZUHAL GÜLSOY	Yoğun Bakımda Uygulanan Endotrakeal Tüp Tespitlerine Genel Bir Bakış
ZUHAL GÜLSOY	Yapay Zeka, Yoğun Bakım Ve Hemşirelik
NURHAN USLU	Kabak Çekirdeklerinin Yağ İçerikleri Ve Yağ Asidi Kompozisyonları Üzerine Kavrma İşleminin Etkisi
MERVE VİCİR İLGÜN ÖZEN ÇINAR	Covid-19 ve Huzurevleri
SENIOR RESEARCHER HALIMA MAMMADOVA	Phenotypic Diversity of the Collection of Maize Genotypes of the Republic of Azerbaijan
MIHO TSUKAMOTO	Physical and Mental Treatment of Tōji and Local Touristic Strategy in Beppu
ELİF KAPLAN SERDAR MARAŞLI DOÇ. DR. ÖMER SAİD TOKER ESRA AKDENİZ MUSTAFA İPEK	Yüzey Aktif Maddelerin Çeşni Adhezyon Özelliklerine Etkisi
ASSİS. PROF. K.R. PADMA READER K.R.DON	Effect Of Sesame And Garlic Spicy Mix On Hypertensive Subjects

MEDITERRANEAN SUMMIT
6th INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCES CONGRESS
6th INTERNATIONAL APPLIED SCIENCES CONGRESS
OCTOBER 23- 24, 2021
ADANA

Meeting ID: 845 8944 3612
Passcode: 231021

CONTENT

CONGRESS ID	
SCIENTIFIC & REVIEW COMMITTEE	
PROGRAM	
CONTENT	
ABSTRACT OF ORAL PRESENTED PAPERS IN THE CONGRESS	
Mustafa YÜCEL & Ebru OSKALOĞLU	1
SÜREÇ İYİLEŞTİRMEDE DEĞİŞİMİN ÜÇ YÜZÜ: KAIZEN, KAİKAKU, KAUSHİN	
Mustafa YÜCEL & Süleyman DOĞAN	2
ÖZEL VE KAMU HASTANELERİNDE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ UYGULAMALARININ ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELİ TARAFINDAN ALGILANMASI (MALATYA İLİ ÖRNEĞİ)	
İrem PELİT	3
YEŞİL LOJİSTİK VE İŞLETME PERFORMANSI İLİŞKİSİ	
İrem PELİT & Esmâ İRMAK	5
DIŞ TİCARETİN ÖNEMİ VE FAYDALARI	
Kaan YİĞENOĞLU	7
İKTİSADİ DEVLETÇİLİK ÖRNEĞİ OLARAK ASYA ALTYAPI YATIRIM BANKASI	
Kaan YİĞENOĞLU	9
AUKUS PAKTİ'NİN HİNT-PASİFİK BÖLGESİ'NE ETKİLERİ	
Esmâ İRMAK	10
TÜRKİYE'DEKİ OTOMOTİV SEKTÖRÜNÜN DIŞ TİCARETTEKİ YERİ	
Hüseyin Adem TÜLÜCE	12
TAŞKÖPRÜLÜZÂDE'NİN İLİMLER TASNİFİ	
Hüseyin Adem TÜLÜCE	13
TAŞKÖPRÜLÜZÂDE'DE NEFSÜ'L-EMR KAVRAMI	
Bayram Bozhüyük	14
OKUMA ALIŞKANLIĞININ İNTERNET GAZETE TASARIMINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR KARŞILAŞTIRMA VE ÖNERİLER	
Bayram Bozhüyük	

NIGHTHAWKS İSİMLİ ESERİN POPÜLER KÜLTÜRE AİT YORUM ÖRNEKLERİNİN İNCELENMESİ	15
Abdurrazak GÜLTEKİN	
YAŞLI BAKIMDA RUHSAL VE BEDENSEL DENGE	16
Abdurrazak GÜLTEKİN	
HEİDEGGER VE KUANTUM MEKANIĞI	18
Samar F. Elkasrawy	
APPLYING AUDIENCE DEVELOPMENT PROGRAMS IN MUSEUMS FOR RAISING COMMUNITY AWARENESS TOWARDS CULTURAL HERITAGE PRESERVATION: A CASE STUDY OF ALEXANDRIA NATIONAL MUSEUM	21
Aybars Bora Kahyaoglu	
DİJİTAL VİDEO İÇERİK ÜRETİCİLERİ İÇİN, KURGU PROGRAMI DAVİNCİ RESOLVE 17'NİN SAĞLADIĞI AVANTAJLAR	22
Aybars Bora Kahyaoglu	
DİJİTAL PLATFORMLARDA ŞİDDETİN SEYİRLİK BİR EĞLENCEYE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ SORUNSALINA, "KALAMAR OYUNU" DİZİSİ BAĞLAMINDA GENEL BİR BAKIŞ.	24
Aykut Yağlıkara	
SIYASİ HAKLAR VE SİVİL ÖZGÜRLÜKLER BAĞLAMINDA KULÜP YAKINSAMA ANALİZİ: G-20 ÜLKELERİ İNCELEMESİ	26
Metehan BEKLEVİŞ	
1965 SEÇİMLERİ ÖNCESİ ADALET PARTİSİ VE SÜLEYMAN DEMİREL'İN SİYASAL İLETİŞİM AÇISINDAN PROPAGANDA FAALİYETLERİ	27
Metehan BEKLEVİŞ	
LİBERTERYEN DÜŞÜNCEYE YÖN VEREN ÜÇ DÜŞÜNÜR: AYN RAND, ROBERT NOZİCK VE MURRAY N. ROTHBARD	28
Mella Ismelina Farma Rahayu	
THE INTERACTION BETWEEN HUMAN AND ENVIRONMENT ON THE PERSPECTIVE OF ENVIRONMENTAL ETHICS	29
Veysel Candan Canoglu	
CEZA İNFAZ KURUMLARINDA BULUNAN HÜKÜMLÜLERİN HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ	30
Kadir Gürten	
ROMA HUKUKUNDA DEVLETE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR	31
Kadir Gürten	
ANAYASA MAHKEMESİNİN 18.01.2018 TARİH VE 2017/136 E. 2018/7 SAYILI İPTAL KARARI SONRASI FUTBOLDA SÖZLEŞME UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ	32

Şirinova Kifayət Fikrət qızı,	35
MƏTNLİ MƏSƏLƏRİN HƏLLİNDƏ RİYAZİ MODELİN QURULMASI TƏCRÜBƏSİNDƏN XÜLASƏ Yavuz Selim Bayburtlu	35
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE SÖZLÜK KULLANMA VE BİREYSEL SÖZLÜK OLUŞTURMA BECERİLERİ Yıldırım YILDIRIM	37
ADANA'DA 1914 YILINDA YAPILAN TEFTİŞ NETİCESİNDE VİLAYETİN DOĞUSUNDA BULUNAN KAZALARA DAİR BAZI TESPİTLER Rzayeva Xəyalə Nazim qızı,	37
İXTİSAS SƏVİYYƏSİNİN YÜKSƏLDİLMƏSİNDƏ MODELƏŞDİRİLMƏNİN ƏHƏMİYYƏTİ Levent ÖZBEK	39
OLASILIK ve OLASILIK ÖĞRETİMİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA Levent ÖZBEK	40
RASGELELİK, DETERMİNİZM VE SİMÜLASYON NEDİR? Pİ SAYISI İÇİN BİR İNCELEME Ash Koçulu	41
THE RELATIONSHIP BETWEEN PRE-SERVICE SCIENCE TEACHERS' VIEWS ABOUT NATURE OF SCIENCE AND THEIR EPISTEMOLOGICAL BELIEFS	

SÜREÇ İYİLEŞTİRMEDE DEĞİŞİMİN ÜÇ YÜZÜ: KAIZEN, KAİKAKU, KAUSHİN

Doç. Mustafa YÜCEL¹,

İnönü Üniversitesi, 0000-0003-3029-6706

Uzm. Ebru OSKALOĞLU¹

İnönü Üniversitesi, 0000-0001-9125-5110

ÖZET

İyileştirme, tüm organizasyonda veya tedarik zincirinde gerçekleştiği için tüm iş süreçlerinin sürekli denetlenmesi gerektirmektedir. İyileştirme yaparak, sadece müşteri için değil, şirket ve çalışanlar için de değer yaratılmaktadır. Kaliteyi iyileştirmek içinde üç temel yaklaşım vardır, birincisi sürekli iyileştirme ilkesine dayalı Kaizen, ikincisi radikal bir değişime dayalı Kaikaku ve üçüncüsü yenilik sistemine dayalı olarak çalışan Kakushin' dir (Tengler, 2019: 18).

Değişimin birincil kanalı Kaizen' dir. Kuruluş genelinde yalın olmayan inançları ve davranışları ortadan kaldırmak, Kaizen'in sürekli uygulanmasını gerektirmektedir. Çoğu kuruluş Kaizen (küçük sürekli) değişikliklerine aşınadır. Büyük değişimi veya köklü değişimi gösteren Kaikaku (zihnin dönüşümü) ve Kakushin (yenilik)de Yalın dönüşümde eşit derecede önemli kavramlardır (Voehl, 2014: 144).

Kaizen yeni bir kavram değildir. İlk defa 1986' da Masaaki Imai tarafından Kaizen-Japonya'nın Rekabetçi Başarısının Anahtarı kitabında kullanılmıştır. Kaizen, Yalın bir organizasyonun ve Yalın bir yönetim sisteminin can damarıdır. Kaikaku, Yalın bir zihniyetin varlığını oluşturan ve sergileyen, birlikte tamamlanan bir dizi Kaizen etkinliği olarak tanımlanabilir. Tüm şirketlerin büyümesi için Kakushin veya inovasyon gereklidir (Voehl vd., 2014: 144). Kaizen, Kaikaku ve Kakushin'in güzelliği ve gücü, öğrenmesi, uygulaması ve başkalarına öğretmesi kolay kavramlar olmalarından gelmektedir. Basitçe söylemek gerekirse, değişimin üç yüzünü yaşamak -Kaizen, Kaikaku ve Kakushin- size Yalın'ın organizasyonunuzu nasıl dönüştürebileceğini gösterecektir (Charron vd., 2015: 281).

ÖZEL VE KAMU HASTANELERİNDE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ UYGULAMALARININ ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELİ TARAFINDAN ALGILANMASI (MALATYA İLİ ÖRNEĞİ)

Doç. Mustafa YÜCEL¹,

¹İnönü Üniversitesi, 0000-0003-3029-6706

Uzm. Süleyman DOĞAN²

²İnönü Üniversitesi, 0000-0001-5719-0165

ÖZET

Bu tezde kamu ve özel hastanelerde Toplam Kalite Yönetimi uygulama ilkelerinin belirlenmesi bu ilkelerin uygulanmasındaki eksikliklerin giderilmesi için bir yol gösterici bir çalışma olmasıdır. Bu çalışmanın uygulanması kamu ve özel hastanelerde yapılacaktır. Kamu ve özel hastanelerinin hizmet sektöründe önemli bir yere sahip olması nedeniyle sağlık personelinin kalitesinin ne derece uygulandığı, yönetsel anlamda sağlık personelinin kalitesinin artırılması için kamu ve özel hastane yöneticilerinin yapması gereken uygulamaların neler olduğu, bu doğrultuda yapılması gerekenlerin tespitinde yardımcı olacaktır. Değişen kalite anlayışına göre kamu ve özel hastanelerinin personelinin eğitilmesi, yeni uygulamalara gitmesi, yöneticilerinin yeni uygulamalara sıcak bakması, değişime açık olması, kalitenin bir bütün halinde kamu ve özel hastanelerinde uygulanması bu çalışmayla ortaya konulmuştur.

Araştırmanın çalışma evrenini, Malatya il merkezindeki 7 kamu ve özel hastanede görev yapan 486 sağlık personeli oluşturmaktadır. Veri toplamak amacı ile anket kullanılmıştır. Ankette kişisel bilgilerle ilgili 6, kamu ve özel hastanelerde Toplam Kalite Yönetimi uygulama ilkelerinin belirlenmesi bu ilkelerin uygulanmasına 27 soru için “Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4), “Kesinlikle Katılıyorum (5)”, şeklinde 5’li seçenekler yer almaktadır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS 17.0 paket programı kullanılmış; Frekans (f), Yüzde (%) ve verilerin homojen dağılıp dağılmadıklarına göre, t-testi, faktör, güvenilirlik gibi anlamlılık testlerinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplam Kalite Yönetimi, Hizmet Sektörü, Sağlık Sektörü

YEŞİL LOJİSTİK VE İŞLETME PERFORMANSI İLİŞKİSİ

Dr. Öğr. Üye. İrem PELİT

Çağ Üniversitesi

0000-0003-4299-4691

ÖZET

Lojistik ürün ya da hizmetin üretim noktasından tüketici noktasına kadar ki süreçte ürün hareketinin entegrasyonudur. Lojistiğin ana faaliyeti yük taşımacılığı gibi görünse de depolama, envanter yönetimi, malzeme taşıma ile ilgili tüm bilgi işlemlerini içermesi sebebiyle işletmeler için hayati bir unsur özelliği taşıyan bir sektördür. Lojistiğin yer ve zaman faydası sağlaması ve aynı zamanda talebin en kısa ve en ekonomik bir biçimde karşılanması işletmeler açısından önem arz etmektedir. Lojistik sektörü tedarik zincirinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Yeşil lojistik stratejisi, tedarik zinciri sürecine uygulanmaktadır.

İşletmeler yaşamlarını devam ettirebilmek adına lojistik faaliyetleri önem arz etmektedir ki yeşil lojistik faaliyetleri işletme performanslarına da doğrudan ve dolaylı etkileriyle daha da işletmeler açısından daha da önemli bir yerdedir. Yeşil lojistik, çevreye minimum seviyede zarar verilerek lojistik faaliyetlerin gerçekleştirilmesidir. Yeşil lojistiğin kurulum modelinde, yeşil üretim lojistiği, yeşil dağıtım lojistiği, yeşil ulaşım lojistiği, yeşil paketleme, yeşil tedarik zinciri, atık malzeme lojistiği gibi unsurlardan oluşmaktadır. Yeşil lojistiğin işletmeler açısından avantajları ise; düşük maliyet, artan üretim, yüksek kalite, artan müşteri memnuniyeti, dolayısıyla da büyümekte olan Pazar payı gibi pozitif sonuçları vardır. Stok seviyelerinin kontrollerinde, üretim seviyeleri ile teslim ve satış işlemlerinin optimum düzeyde uygulanması nicelik bakımından ve zaman açısından önemli bir konuma, depolama faaliyetlerinin sağladığı önemlilik düzeyinde; üretimin desteklenmesi, ürünlerin birleştirilmesi, stoklamalar, yüklemeler ve dağıtım kanallarının genişletilmesi gibi aksiyonların alınması olumlu bir konuma getirmesine, rakiplere kıyasla daha hızlı bir şekilde ürün ve hizmetler ulaştırılırken, diğer taraftan ulaşım maliyetleri azaltılmakta ve bu bağlamda rekabet üstünlüğü sağlanmaktadır. Yeşil lojistiğin işletmeler için önemi de tam da bu nokta da vurgulanabilir. Yeşil lojistik faaliyetlerin işletmelere kazandırdığı en önemli unsur rekabet avantajı ve müşteri memnuniyeti sağlayarak işletmelerin finansal performansına katkı sağlamaktadır.

İşletmelere; devlet ve müşterilerden, daha yeşil olunması ile ilgili birtakım öneriler sunulmaktadır. Devlet, işletmelerden daha yeşil olmalarını ve yeşil seçenekleri tercih etmelerini isterken, müşteriler ise günümüzde yeşile daha duyarlı olmalarını istemektedirler. Örneğin, müşteriler satın aldıkları ürünlerin temiz araçlarla teslim edilmesini talep edebilir, dizel araçlar için eurodiesel kullanılması zorunluluğunu getirebilir. Ayrıca işletmelerin de elektrikli forklift kullanmaları, firma malzeme ambalajlama miktarını azaltmaları, paketleme faaliyetinde yeşil lojistiğin uygulanması, taşıma aşamasında alternatif enerjilere yönelerek dağıtım aşamasına yeşil lojistiği dahil edebilmeleri beklenmektedir.

Dünya’da yeşil lojistik uygulamalarını uygulayan ülkeler ve o ülkelerdeki işletmeler de mevcuttur. Türkiye’nin yeşil lojistik uygulamalarında yaptığı devlet politikaları incelendiğinde ise yeşil uygulamalara olan farkındalık artmış olsa da politika ve kanunların yeterli olmadığı görülmektedir. Politika uygulayıcıların yeşil uygulamaları teşvik etme amacıyla vergi indirimleri, teşvik paketleri, altyapı desteği gibi politikalar arttırılmaya çalışılmalıdır bunun yanı sıra kanun ve mevzuattaki yaptırımlar ağırlaştırılmalıdır.

Küreselleşme ile birlikte işletmelerin uluslararası pazardaki rakipleri karşında da yeşil lojistik faaliyetler uygulayan işletmeleri güçlü kılmaktadır. Buna bağlı olarak, yeşil lojistik sektöründeki gelişmeler büyüme ve gelişme anlamında ciddi avantajlar sunmaya başlamıştır. Yeşil lojistikte daha çevre dostu taşıma modunun seçilmesi, paketlemenin azaltılması gibi alanlara odaklanıldığı için işletmeler yeşil lojistikle birlikte yalnızca kârı düşünmemektedir.

Yeşil lojistik uygulamaları maliyet avantajının yanı sıra kaynakların korunmasına katkı sağlamasından dolayı işletmelere çevre dostu imajı yaratmaktadır. İşletmelerin çevre dostu imajı onları rakiplerine göre daha üstün kılarak karlılıklarını sağlamaktadır. Karın yanında işletme imajı da kazandırarak rekabet gücü elde etmeyi sağlamaktadır. Yeşil lojistik faaliyetleri işletme maliyetlerini asgari düzeyde tutmayı sağlar ve aynı zamanda çevreyle dost malzeme seçeneklerinden yararlanarak tersine lojistik ile birlikte işletme performansına oldukça fazla finansal açıdan kazanımlar yaratmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yeşil Lojistik, İşletme Performansı, Rekabet Avantajı

DIŞ TİCARETİN ÖNEMİ VE FAYDALARI

Dr. Öğr. Üye. İrem PELİT,

Çağ Üniversitesi,0000-0003-4299-4691

Dr. Öğr.Üye. Esmâ IRMAK

Çağ Üniversitesi,0000-0002-1956-0548

ÖZET

DIŞ TİCARETİN ÖNEMİ VE FAYDALARI

İhracat ve ithalatın toplamı olarak tanımlanan dış ticaret, gelişmekte olan ülkeler için büyük bir öneme sahiptir. Üretim açısından arz fazlası mallar dış ticaret aracılığıyla, dış pazarda kendilerine yer bulabilmekte ve küresel piyasanın avantaj ve faydalarından yararlanabilmektedirler. Bunun yanısıra ülke üretimleri, karlı satışlarla alıcı bulabilmekte ya da üretim yetersiz kaldığında yurtiçi talep ihtiyacı diğer ülkelerden karşılanabilmektedir.

Dış ticaretin, büyüme ve kalkınma ile olan ilişkisi iktisat literatüründe sıkça tartışılan bir konu haline gelmiştir. Dış ticaret, ülkeler için; ekonomik bağımsızlık, kalkınma ve büyümenin en önemli belirteçlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Dış ticaret, 1980 sonrası Türkiye'nin dış ticaret politikalarındaki konstrüktif değişiklik sebebiyle, Türkiye'nin ekonomik büyümesinde önemli bir belirleyici unsur haline gelmiştir. Ülkeler sahip oldukları dış ticaret rakamları ile ülke içerisinde pozitif bir döviz dengesi sağlayarak rekabetçi bir dış ticaret yapısına sahip olmayı amaçlamaktadırlar. Hiçbir ülke global rekabet ortamında geri kalmak istememektedir. Ne yazık ki, her ülke bunu başaramamaktadır. Birçok ülkenin dış ticaret dengesi negatiftir. Örneğin; Rusya'nın, doğal kaynakları nedeniyle dış ticaret dengesinde pozitif bir seyirde olduğu ifade edilebilir. Ayrıca Japonya, Kanada, Norveç ve İsviçre'nin yanı sıra İrlanda, Almanya, Avusturya ve Belçika da dahil olmak üzere tüm Avrupa Birliği'nin dış ticaret rakamlarında pozitif bir denge sözkonusu iken, Türkiye ve hatta ABD ile Avrupa'daki Kıbrıs, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Letonya Birliğinin dış ticaret rakamları negatif ilerlemektedir.

Uluslararası ticaret, pazarın genişlemesini ve işbölümü nedeniyle uzmanlaşmayı mümkün hale getiren ve dolayısıyla ekonomik büyümeyi arttırıcı bir unsur olarak tanımlanmaktadır. Başka bir çalışmada ise uluslararası ticaret kavramı, emeğin uzmanlaşmasını yoğunlaştıran, yüksek teknoloji ve sermaye birikimlerini teşvik etmeyi sağlayan bir kavram olmasının yanısıra ekonomik kalkınmayı da mümkün kılan dinamik bir güç olduğu bildirilmektedir. Bu nedenlerden küreselleşme sürecinin bir parçası olduğu için dış ticaret yapılmasının ülkeler açısından önemli olduğu ifade edilebilir. Aynı zamanda bir ülkenin büyümesinde ve ekonomisine katkı sağlanmasında da dış ticaretin önemi fazladır. Günümüzde rekabet gücü önemlidir. Bu nedenle üretimin artması, ileri teknolojilerin kullanılması, istihdamın artması ve rekabete katkıda bulunması açısından dış ticaret gereklidir. Bundan

dolayı uygulanan dış ticaret politikaları genel ekonomik düzenin sağlanmasında önemli bir yere sahiptir.

Gelişmiş ülkelerin, ihracat gerçekleştirebilmeleri geliştirmekte olan ülkelere göre kıyasla daha geniş ve avantajlıdır. Bu sebeple, yatırımın büyük ölçeklerde gerçekleşebilmesi için ara malı ithal etmelidirler. Dış ticaretin; mal veya hizmet alışverişini yani; uluslararası iktisadi ilişkilerin ücret karşılığı olarak ifade edildiği belirtilerek, bu alışverişinin çift taraflı gerçekleştirdiği bildirilmiştir. Taraflar ise ithalat ve ihracattır. Bu bağlamda etki-tepki durumudur diyebiliriz. Bu süreçte geliştirmekte olan ülkeler istikrarlı bir şekilde büyüyen dış ticaret borçları, döviz sıkıntısı ve uluslararası finansman kaynaklarında kıtlık gibi sıkıntılar yaşanabilmektedir. Bu nedenle, dış ticaret sadece ödemeler dengesi sebebiyle değil aynı zamanda üretim, yatırım, büyüme/kalkınma konuları ile de ülkeler açısından hayati öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: İhracat, İthalat, Ekonomi

İKTİSADÎ DEVLETÇİLİK ÖRNEĞİ OLARAK ASYA ALTYAPI YATIRIM BANKASI

Kaan YİĞENOĞLU

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi - 0000-0002-1961-6601

ÖZET

Çin'in ihracat, GSMH ve ticaretteki başarıları artmaya başladığında uluslararası alanda etkin bir güç olup olmayacağı tartışmaları oldukça artmıştı. Günümüzde de bu tartışmaların devam ettiği söylenebilir. Zira pandemiye karşın Çin ekonomisi büyümeye devam etmektedir ve Çin uluslararası arenada etkin bir iktisadî ve siyasî aktör olarak gücünü korumaktadır. Çin'in iktisadî gelişimine paralel olarak global finans politikaları ve global siyasette izleyeceği stratejiler merak konusu olmaktadır. Çin'i dışarıdan izleyenler için endişe ve kaygı uyandıran gelişmeler, Çin içerisinden bakıldığında "iktisadî devletçilik" söyleminin popüler duruma gelmesini sağlamıştır. İktisadî gelişimiyle öne çıkan ve adından söz ettiren Çin'in, iktisadî araçları kullanarak dünya siyasetinde hedeflediği amaçlarına ulaşması, bir diğer deyişle, iktisadî devletçiliği etkin bir şekilde kullanması ne kadar mümkün olabilir? İktisadî devletçilik denildiğinde tek tip bir politikadan bahsedilemez. İktisadî devletçiliğin pozitif ve negatif olarak addedilen bazı araçları bulunmaktadır. Örneğin, ticaret kısıtlamaları ve mali yaptırımlar söz konusu araçların negatif başlığı altında toplanmaktadır. Buna karşın, ticaretin ve yatırımların teşvik edilmesi ile mali destekler pozitif iktisadî devletçilik kapsamında değerlendirilmektedir. Tarihi olarak incelendiğinde özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan itibaren bu araçların farklı ülkeler tarafından ama bilhassa gelişmiş ülkelere uygulandıklarına şahit olunmaktadır. Günümüzde Çin iktisadî devletçiliği uygulamak için gerekli iktisadî gücü elde etmiş durumdadır ve pratikte Asya Altyapı Yatırım Bankası (AAYB) aracılığıyla bunu uygulamaktadır. AAYB, Çin açısından bölgesel ve global bir proje olarak öne çıkmaktadır. Bölgesel iktisadî bütünleşme ve global altyapı yatırımlarının finanse edilmesinde stratejik bir girişim olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada, Çin'in AAYB girişiminin arkasındaki temel düşüncesi ve iktisadî devletçilik aracı olarak AAYB'nin değerlendirilmesi yapılmaktadır. Çalışmada öncelikli olarak Çin'in uluslararası örgütlere olan ilgisinin artması ve AAYB'nin kurulması incelenmektedir. Sonrasında AAYB ile ilgili bir literatür taraması niteliğinde analiz yapılmakta ve AAYB'nin arkasında stratejik hedefler hakkında yapılan çalışmalar değerlendirilmektedir. Son olarak, AAYB'nin kurulmasından itibaren gelişimi çeşitli

istatistikler aracılığıyla analiz edilmektedir ve Çin'in iktisadî devletçilik amacına uygun olarak çalışıp çalışmadığı yorumlanmaktadır. Çalışmanın sonucunda, incelenen dönemde AAYB'nin etkin bir şekilde çalıştığı, Çin'in bölgesel etkinliğin artırmada önemli rolü olduğu ve global siyasî hedeflerine ulaşmada başarılı bir performans sergilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Asya Altyapı Yatırım Bankası, İktisadî Devletçilik, Global Liderlik.

AUKUS PAKTI'NİN HİNT-PASİFİK BÖLGESİ'NE ETKİLERİ

Kaan YİĞENOĞLU

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi -0000-0002-1961-6601

ÖZET

AUKUS Paktı 15 Eylül 2021 tarihinde Avustralya, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri arasında ilan edilen üçlü bir güvenlik anlaşmasıdır. Anlaşma sonrasında bilhassa Hint-Pasifik Bölgesi için güvenlik endişeleri artmıştır. Anlaşma maddeleri Avustralya'ya bazı ayrıcalıklar tanıması bakımından ayrıca önemlidir. Nitekim bu anlaşma sayesinde Avustralya'nın nükleer güç kapasitesi artacaktır ve özellikle denizaltılar hususunda Avustralya önemli kazanımlar elde edecektir. Bunun yanı sıra, Avustralya'nın donanma, hava kuvvetleri ve uzun menzilli füzeler gibi askerî güç kapasitesini artırmaya yönelik hususlar da anlaşma maddeleri arasındadır. Meselenin denizaltılar ile ilgili olması hiç şüphesiz akıllara Hint-Pasifik Bölgesi'ni getirmektedir. Bunun haksız olduğu da söylenemez. Zira uzun süredir ABD, Çin'in iktisadî gelişmesinden ve Hint-Pasifikteki etkinliğini artırmasından endişelidir ve rahatsızdır. Çin'in son yıllarda siber güvenlik, yapay zeka ve kuantum alanlarındaki atılımları da dikkate alındığında anlaşmanın önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Anlaşma Çin'in sözü edilen alanlardaki hususlara ilişkin de üç ülke arasında bir işbirliği yapılmasını öngörmektedir. Dolayısıyla söz konusu anlaşma, anlaşmaya taraf bazı ülkelerden yapılan açıklamaların tersine Çin'e karşı kurulmuş bir pakt olarak değerlendirilmektedir. Bu arada, anlaşma dışında kalan ülkelerin tepkisi de bu süreçte önemini koruyacak gibi görünmektedir. Zira anlaşmaya taraf olan ülkelerin müttefiklerinden bir tanesi olan Fransa'nın anlaşmaya dahil edilmemesi nedeniyle Fransa çok büyük iktisadî kayıpla karşılaşmıştır ve bu duruma tepkisi de oldukça sert olmuştur. Dolayısıyla anlaşmanın taraf ülkeler ve Çin'i doğrudan ilgilendiren bir mesele olmasının yanı sıra, taraf olmayan ülkeleri ilgilendiren bir yönü de bulunmaktadır. Bu çalışmada AUKUS anlaşması ve bu anlaşmayı doğuran süreç incelenmekte, anlaşmanın Hint-Pasifik bölgesine olası etkileri değerlendirilmekte ve global dengeler açısından süreç analizi yapılmaktadır. Çalışmanın sonucunda, Hint-Pasifik Bölgesi'nin öneminin önümüzdeki yıllarda giderek artacağı, Çin'in global anlamda sıkışıklığını gidermek amacıyla tavizkâr bir diplomasi yolunu tercih edebileceği ve Çin'e karşı Batı ittifakının güçleneceği bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : AUKUS, Hint-Pasifik Bölgesi, Batı İttifakı.

TÜRKİYE'DEKİ OTOMOTİV SEKTÖRÜNÜN DIŞ TİCARETTEKİ YERİ

Dr. Öğr. Üye. Esmâ IRMAK

Çağ Üniversitesi -0000-0002-1956-0548

Özet

Otomotiv sanayi; gerek uluslararası ticaretin gelişmesinde gerekse de dünya ekonomisinin de oldukça kritik ve büyük bir öneme sahiptir. Otomotiv sektörü, uluslararası ekonomiye kazandırdıkları ve sahip olduğu pay sayesinde “sanayilerin sanayisi” olarak isimlendirilmektedir. Dünya’da, otomotiv sanayisinin %90’ından fazlasına sahip olan altı ülkeye ait yirmiyeye yakın şirket vardır. Otomobil üretiminin sahip olduğu pay, motorlu araç üretimi içerisinde yaklaşık %70’ dir ve Türkiye için de bu oran geçerlidir.

Otomotiv sanayi, ekonominin lokomotifleri olarak adlandırılır ve öteki sanayi sektörleri ile hatta ekonominin diğer dalları ile de yakından bağlantılıdır. Otomotiv sektörü, demir-çelik sanayi başta olmak üzere, lastik, petrol-kimya, cam, elektrik-elektronik gibi birçok sektörün gelişiminde de rol oynamaktadır. İnşaat, tarım, turizm ve ulaştırma gibi sektörlerin ihtiyaç duyduğu her türlü araçta, otomotiv sanayisinin ürettiği motorlu araçlar kullanılmaktadır.

Otomotiv sektörü, yan sanayisinin de yardımıyla toplumların kalkınmasına ve endüstrileşmesine fonksiyonel olarak katkıda bulunmaktadır. Sektörün ülke ekonomisine faydalarını şöyle sıralayabiliriz: 1.Diğer sektörleri de canlı tutan bir yapıya sahiptir. 2.Büyük ölçüde istihdam yaratır. 3.Üretimde modern ve yüksek teknolojiden yararlanır. 4.Sanayileşme kavramının toplumda yaygınlaşmasını sağlar.

Türkiye’de otomotiv sektörünün sahip olduğu güçlü sermaye yapısı, yabancı ortaklıkların gerçekleştirilmesi, güçlü yan sanayinin varlığı, nitelikli iş gücü, jeopolitik konumu, kalite sistemine ulaşılması rekabet yönünden sektörün güçlü yanlarını oluşturmaktadır.

Her sektörde olduğu gibi otomotiv sanayisinin de yaşadığı bazı sorunlar bulunmaktadır. AR-GE yetersizliği, bilim ile ilişkilerin zayıf olması, model farklılıklarının oluşturduğu rekabet ortamı, kapasitenin verimli kullanılmaması yaşanan sorunların başında gelmektedir. Ayrıca sektör krize aşırı duyarlıdır, sektör finansman sorunları yaşamaktadır ve girdi maliyetleri çok yüksektir.

Türkiye’de otomotiv sektörünün yaşadığı olumsuzlukların ana başlıkları şunlardır;

İthalat artışı: Türkiye otomotiv sektöründe ithalat ile ihracat arasındaki ilişkiye yönelik yapılan araştırmalar göstermektedir ki, ithalat yapmadan ihracat gerçekleştirilememektedir. Bu da sektörde döviz girişi ile birlikte döviz çıkışına da sebep olmaktadır. Otomotiv sanayi özellikle teknolojik gelişmelerden sonra yabancı sermayeye, ithal ürüne ve ithalata bağımlı bir hal almıştır.

Ana sanayi ve yan sanayi arasındaki yetersiz işbirliği: 1960’lı yıllarda otomotiv sanayindeki tüm parçalar yine ana sanayi üreticileri tarafından üretilmekteydi. Ancak yan sanayiye yapılan

yatırımların artması ve üretim kapasitesinin artması ile yan sanayinin önemi artmış ve daha ağırlıklı üretim payı elde etmiştir. 1960'lı yılların başlarında koltuk, lastik, döşeme, akümülatör ve kauçuk parçaların üretimi yapılmaktaydı. 1970 yılında ise daha çok yerli üretime dayalı entegre bir sektör oluşturarak, teknolojik, hassas ve kaliteli motor parçaları (segman, piston, supap) ve dişliler üretilmeye başlanmıştır.

Korumacı ekonomi politikaları yan sanayinin büyümesine ve gelişmesine olanak sağlamıştır. 1980'li yıllarda ihracata dayalı büyüme politikaları ile otomotiv yan sanayi dışa açılmış ve küreselleşme sürecine girmiştir.

Üretilen motorlu araçlar, otomotiv yan sanayinin gelişmesine olanak vermektedir. Üretilen araçlardaki yerli parça oranı %90'nın üstündedir. Satış vergilerinin yüksekliği: Türkiye'de otomotiv sektörünü etkileyen en önemli konu tüketiciler açısından yüksek vergilerdir. Motorlu taşıtların satışında hem Katma Değer Vergisi (KDV) hem de Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) alınmaktadır. Motor silindir hacmi 1600 cc ve altındaki araçlardan alınan ÖTV oranı %37, motor silindir hacmi 1600 cc 'den yükseklerine uygulanan ÖTV oranı ise %84'tür. Bu oranlara sonra %18 KDV katılmaktadır. Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında Türkiye'de otomotiv ürünlerinden alınan vergilerin ortalamasının çok üzerindedir. Devletin motorlu taşıtlardan elde ettiği ÖTV geliri diğer tüm faaliyetlerden elde ettiği ÖTV gelirinin tamamının %26'sını içermektedir.

Sektörün diğer sorunlar: Krizler, ekonomik sorunlar ve dalgalanmalar otomotiv sektörü için geçmişten bugüne kadar hayati sonuçlar doğurmuştur. Kriz dönemlerindeki talep azlığı sektörde kapasite daraltması en çok görülen olumsuzluktur. Kurlardaki değişimler, fiyat hareketliliği ve enflasyon belirsizliği sektörü etkileyen diğer sorunlardandır. Ayrıca işletmeler, devletin uyguladığı para ve maliye politikalarındaki istikrarsızlık nedeni ile uzun vadeli işlemler yapmaktan kaçınılmaktadır.

Sektörün en büyük sorunlarının başında kapasite düşüklüğü gelmektedir. Gerekli gibi kullanılmayan etkisiz kapasitenin fazla olması nedeniyle işletmelerin maliyetleri artmaktadır. İşletmelerde bu durumda zarar etmemek için artan maliyetleri fiyatlara yansıtmaktadır.

Otomotiv sektöründe, şirketler genel olarak yüksek fiyatlarla satış yapmaktadır. Bu yüzden son yıllarda yerli otomotive talep düşük olmakla birlikte, tüketiciler fiyatları hemen hemen aynı olan ithal ürünlere yönelmektedir. Yerli firmaların yüksek fiyatlı otomobil satışı yaparak iç talebi karşılayamaması da sektörün sorunlarından bir diğeridir.

Var olan sıkıntılara dikkat edilerek, çözümlerin getirilmesi halinde; ödemeler dengesine, vergi gelirlerine, istihdama önemli katkısı olan otomotiv sektörünün daha da gelişip uluslararası ölçekte daha başarılı bir rekabet gücüne ulaşması hedeflenecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Dış Ticaret, Otomotiv Sektörü,

TAŞKÖPRÜLÜZÂDE'NİN İLİMLER TASNİFİ

Hüseyin Adem TÛLÛCE

Çukurova Üniversitesi - – 0000-0003-3999-739X

ÖZET

İlimler tasnifi, düşünce tarihinde tüm medeniyetler açısından önemli bir yere sahip olmuştur. Böylesine önemli bir yere sahip olmasının temel nedenlerinden birisi toplumların eğitim ve öğretim faaliyetlerinde yapılan bu sınıflandırmaların etkili olmasıdır. Diğer taraftan her medeniyetin kendine özgü bir varlık ve bilgi anlayışı olması dolayısıyla oluşturdukları ilim tasnifi de birbirinden farklı olmaktadır. Düşünür ve ilim adamlarının ilimleri tasnif etmesinin arkasında yatan bir başka neden insanların varlık ve bilgi alanlarını daha bütüncül bir şekilde görme ve anlama istediğidir. Bundan dolayı bir toplumun dünyayı nasıl gördüğünü yaptığı ilimler tasnifine bakarak anlama mümkündür.

Çalışmamızda Taşköprülüzâde'nin ilimler tasnifini ortaya koymaya çalışacağız. Bu bağlamda ilimlerin sınıflandırılması meselesine düşünsel bir temellendirme yaparak başlamak konunun bütününe görmek açısından daha doğru görünmektedir. İlimleri tasnif etmek hiçbir ilim alanının bigâne kalamayacağı bir etkinliktir. Medeniyetler tarihinin ilk zamanlarından beri birçok kültür ilimlere farklı alanlarda katkıda bulunmuşlardır. Bu bilgiler zaman içinde bir araya getirilmiş ve sınıflandırılmıştır. Zaman içerisinde ilimlerin çoğalması ve bunların belli nedenlerle sınıflandırılması insanın anlama ve bilme etkinliğinde önemli bir aşamadır. Osmanlı düşünürü ve âlimi Taşköprülüzâde Ahmed Efendi'nin (901/1495) ilimler tasnifini tasvir edip tasnif geleneği içinde nerede durduğunu açığa çıkarmaya çalıştık. İslam düşünce geleneğinde ilimler tasnifinde en zirve şahsiyetlerden birisi olan Taşköprülüzâde kendi döneminin en detaylı ilimler sınıflandırmasını yapmıştır. *Miftâhu's-Saâde ve Misbâhu's-Siyâde fî Mevzûâti'l-Ulûm* isimli eseri tasnif denildiğine Osmanlı ilim dünyasında ilk akla gelen önemli ve değerli ansiklopedik eserdir. O, ilimler tasnifinde geleneksel felsefi düşüncüyü takip ederek ağaç ve dal örneğini kullanmıştır. Onun bu konuda yazdığı dört eseri vardır. Bu eserleri, *Medinetü'l-Ulûm*, *Miftâhu's-Saâde ve Misbâhu's-Siyâde fî Mevzûâti'l-Ulûm*, *er-Risâletü'l-Câmia li Vasfî'l-Ulûmi'n-Nâfia*, *es-Sa'âdetü'l-Fâhira Fî Siyâdeti'l-Âhira*'dır. Bu eserlerin tasnif şekilleri birbirinden farklıdır. Bu eserlerinde hem felsefi tasnif geleneğinin hem de dini tasnif geleneğinin içinde kalarak kaleme alınmıştır. Taşköprülüzâde, *er-Risâletü'l-Câmia*'yı dinî tasnif anlayışı üzerinden kaleme almıştır. *Miftâhu's-Sa'âde*, *Medinetü'l-Ulûm* ve *es-Sa'âdetü'l-Fâhira* isimli eserlerinde ise felsefi tasnif anlayışını benimsemiştir.

Anahtar Kelimeler: Taşköprülüzâde, İlimler tasnifi, Metafizik, Mantık.

TAŞKÖPRÜLÜZÂDE'DE NEFSÜ'L-EMR KAVRAMI

Hüseyin Adem TÛLÛCE

Çukurova Üniversitesi -0000-0003-3999-739X

ÖZET

Filozoflar, düşünce tarihinde var olanların dayanağının ne olduğu meselesi ontolojik ve epistemolojik bağlamda incelemişlerdir. Düşünürler var olanların kaynağı, yeri veya doğruluk kriteri bağlamında birçok fikirler ortaya koymuş ve bunlar üzerinde tartışmışlardır. Örneğin Platon idealara veya Aristoteles sûretlere belli bir yer ve dayanak bulmaya çalışmıştır. Bu yer Platon'da var olanların ötesindeki aşkın bir alana işaret ederken Aristoteles tarafından var olanların kendisine işaret eden içkin bir alandır. Mesele düşünce tarihinde tümeller ve mahiyet problemi etrafında tartışılmıştır. Konu İslam düşünce tarihinde nefsü'l-emr, zihnî varlık, hâricî varlık ve doğruluk ölçütü etrafında tartışılmıştır. Konunun bir yönü ontolojiye bir yönü epistemolojiye bir yönü de mantığa dayanmaktadır.

İnsan, dış dünyada var olan gerçekliği açıklamak ve anlamak ister. Bunun içinde temsillere, kavramlara, modellere ihtiyaç duyar. Bu bağlamda insanın var olan gerçekliği olduğu gibi görebilmesi mümkün görünmemektedir. İnsanın zihni ile var olan gerçeklik arasındaki ilişki incelenirken üç unsur dikkate alınmalıdır. Bunlar, dış dünya, zihin ve doğruluk alanıdır. Doğruluk alanına nefsü'l-emrde denilebilir. Biz çalışmamızda İslam düşünce tarihinde incelenmiş ve tartışılmış olan nefsü'l-emr meselesinin gelişim aşamaları çerçevesinde Taşköprülüzâde'nin nefsü'l-emr görüşünü belirginleştirmeye çalışacağız. Konuyu ele alırken zihnî varlık, hâricî varlık, tümeller ve faal akıl çerçevesinde konuyu inceleyeceğiz. Çalışmamızın amacı genel anlamda İslam düşünce tarihinde nefsü'l-emr'in ortaya çıkışını ve neligini ortaya koyarken özelde ise Taşköprülüzâde Ahmed Efendi'nin (901/1495) nefsü'l-emr anlayışını ve İslam düşünce tarihindeki yerini ve önemini ortaya koymaktır. Bu amaçla konumuzla doğrudan ilişkisi olan zihnî ve hâricî varlık ve bunların nefsü'l-emr ile ne tür bir ilişki içinde olduğunu açıkladık. Diğer taraftan İslam düşünce tarihinde mühim bir yeri olan faal akıl ile nefsü'l-emr arasında ne tür bir bağlantı olduğunu Taşköprülüzâde'nin düşünceleri içinde kalarak inceledik. Yöntem açısından öncelikle nefsü'l-emr'i anlamak için tarihsel olarak hangi şartlar içinde ortaya çıktığı meselesi değerlendirildi.

Anahtar Kelimeler: Nefsü'l-emr, Zihnî varlık, Hâricî varlık, Faal akıl, Taşköprülüzâde

OKUMA ALIŞKANLIĞININ İNTERNET GAZETE TASARIMINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR KARŞILAŞTIRMA VE ÖNERİLER

Bayram Bozhüyük

Gaziantep Üniversitesi

– ORCID ID 0000-0002-3958-5072

ÖZET

Toplumlarda okuma kültürünün ve buna dayalı kültürel gelişimin oluşmasında tarih bilimi, siyasal bilimler, eğitim bilimleri gibi disiplinlerin inceleme alanına dâhildir. Bunun yanında kültürel gelişimi görsel açıdan grafik tasarım disiplini de incelemektedir. Kültürel anlamda gelişim gösteren toplulukların günlük yayınlarındaki kullandığı dil ve tasarımsal görünümde sadeleşmeler görülmektedir. Bu bakımdan okuma kültürünün estetik ve grafik tasarımla da iç içe olduğu düşünülebilir. Şöyle ki; Metinlerin görsel anlamda mizanpajı, dikkat çekiciliği, görsel öğelerin kullanımı, yazılardaki harf yoğunluğu veya azlığı, sayfa tasarımının yapısı yoluyla toplumların okuma alışkanlığını arasında da bir bağlantı kurulması gerekmektedir. Çünkü toplumun görsel algı seviyesini ölçmede ve kültürel alışkanlıklarını araştırmak için o toplumun üretmiş olduğu görsel tasarım işlerine bakılması bazen yeterli olabilmektedir. Bu kapsamda okuma kültürü ve grafik tasarım arasında önemli bir bağlantı kurulabilir. Ayrıca hem grafik tasarım, hem de okuma ve yazma genelde görsel işlerdir.

Okuma alışkanlığındaki kültürel yaklaşımları grafik tasarım kapsamında ortaya koyma fikrini desteklemek amacıyla gazete tasarımları yol gösterici olabilir. Gazetelerin okunma oranları veya kişilerin gazetelerin internet sayfalarında vakit geçirme süreleri ile okuma alışkanlıkları arasındaki durumlar grafik tasarım ile yorumlanabilir. Okuma alışkanlığın tasarıma etkisini ortaya koymak için yurtdışındaki gazetelerin internet tasarım ara yüzleriyle, Türkiye'deki gazete internet tasarımlarının ara yüzlerinin karşılaştırılmasının yapılması gerekmektedir. Bu maksatla bildiride yurt dışında okunan ve tanınırlığı yüksek olan gazeteler ile Türkiye'deki tanınırlığı yüksek gazetelerin tasarımsal yapıları incelenmiştir. Yapılan karşılaştırmalı incelemede seçilmiş gazetelerdeki reklam sıklığı, metin ve görsellerin sıklığı ile atılan başlıkların niteliği ortaya konulmuştur. Elde edilen bilgiler sonucunda bildiride 21. yüzyılın "görüntü izleyici" toplumunda, basılı ve internet gazeteciliğindeki grafiksel yaklaşımların okuma alışkanlığı üzerindeki etkileri ve tasarıma yansımaları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Gazete, Grafik, Tasarım, Web tasarım, İnternet.

NIGHTHAWKS İSİMLİ ESERİN POPÜLER KÜLTÜRE AİT YORUM ÖRNEKLERİNİN İNCELENMESİ

Bayram Bozhüyük

Gaziantep Üniversitesi

ORCID ID 0000-0002-3958-5072

ÖZET

21. yüzyılda internet teknolojilerinin ve medya araçlarının yaygın kullanılması ve seyahatlerin artması bazı eşya ve eserlerin farklı alanlarda çeşitlenmesini ortaya koymuştur. Şöyle ki; bir yere ya da bir kavrama ait bir değer, bilgisayar teknolojileri ile kopyalanabilmekte, yayımlanmakta, satılmakta ya da çeşitli süs eşyalarına, promosyon ürünlere uyarlanmakta, sinema gibi görsel alanlarda kullanılmaktadır. Bu durumdan etkilenen alanlardan birisi de sanatsal eserlerin yorumlanmasıdır. Sanatsal eserlerin sanal alanda her gün yeni yorumları çıkmaktadır. Bu yorumlar ya sinema uyarlamalarıyla, ya reklam amacıyla, ya mizah amacıyla ya da çeşitli hobiler kapsamında yapılmaktadır. Eserlerin uyarlamalarının medyaya, sinemaya, sanal ortama taşınması ve paylaşılması o işlerin tanınırlığını daha da arttırmaktadır. Bu sayede bazı eserler popüler bir imge olarak güncelliğini korumaktadır.

Dünya kültürüne mal olmuş önemli sanat eserleri günümüzde imaj ögesi olarak kullanılabilir. Edward Hopper illüstrasyon ve resimleriyle ünlü bir sanatçıdır. Onun yapmış olduğu Nighthawks, yirminci yüzyılın en önemli resim grafik eseridir. Günümüze değin Edward Hopper ve Nighthawks resmi hakkında birçok kavramsal, bilimsel ve sanatsal çıkarımlar yapılmıştır. “Nighthawks” isimli eserin bilinen bir yapıt haline gelmesinin yanında günümüzde popüler kültürün konusuna dönüşmesinde eserin farklı grafik uyarlamalarının yapılması önemli etken olmuştur. Bu yüzden Nighthawks’ın günümüzde çeşitli sebeplerden dolayı farklı grafik uygulamaları vardır. Bir eserin internet ortamındaki çeşitlemeleri markalaşma, kavramsal, bilimsel ve sanatsal açılarından değerlendirilebilir. Özellikle bir eseri andıran nitelikteki şeyler göstergebilimin alanına da girmektedir. Nighthawks eserinin de farklı yorumları göstergebilim bağlamında değerlendirilebilir. Fakat medya, sinema ve reklamcılık alanında da bir eserin farklı grafik uyarlamalarının yapılması ve ürün haline dönüşmesi o eserin popülerleşmesini dolayısıyla markalaşmasını sağlamaktadır. Bu önermeyi desteklemek amacıyla bildiride Edward Hopper’ın “Nighthawks” isimli eseri ele alınarak günümüzdeki farklı uyarlamalarıyla nasıl popüler kültür nesnesi haline geldiği örnekler ve çözümlenmeleriyle anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Edward Hopper, Nighthawks, Grafik tasarım, Markalaşma

YAŞLI BAKIMDA RUHSAL VE BEDENSEL DENGE**Abdurrazak GÜLTEKİN**

Bingöl Üniversitesi

0000-0003-4832-3258

ÖZET

Bu çalışmada yaş kavramıyla doğrudan ilişkili olan yaşlanma, yaşlılık ve ihtiyarlık kavramlarına değinilecektir. Genel olarak yaşlılıkla ihtiyarlık kavramları, birbirleriyle aynı anlama gelecek şekilde kullanılmaktadır. Ancak bunlarla karıştırılan yaşlanma kavramının bir süreç olduğu ancak yaşlılığın insan ömrünün belirli bir bölümünü temsil ettiği ifade edilecektir. Çalışmamızda kavram karmaşasının, insanların yaş ve yaşlanmaya yönelik algısal düzeyini de değiştirdiği ifade edildikten sonra yaşlılık döneminde bakıma muhtaç bireylerin fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarının giderilmesi gerektiği anlatılacaktır. Bakım söz konusu olduğunda genellikle insanların fiziksel ihtiyaçları ön plana çıkmaktadır. Oysa insan, ruh ve bedenin bir araya geldiği bütüncül bir yapıdan ibarettir. Bu noktadan hareketle insanların yaşamları boyunca ulaştıkları yaşlılık evresinde karşılaştıkları zorluklarla baş edebileceği belirli dönemler bulunmaktadır. Ancak yaşın kronolojik olarak belirli bir zaman diliminden sonraki evrede, yaşlılık diye adlandırılan dönemde hem ruhsal hem de fiziksel ihtiyaçlarını gidermekte zorlanan bireylerin dışarıdan desteklenmesi gerektiği ihtiyacı doğmaktadır. Bu ihtiyaçlarının giderilmesi bazen yakın çevre bazen de resmi kurumlar aracılığıyla yürütülmektedir. Çevresel ve geleneksel faktörlerin etkisiyle yapılan yardım türü değişmektedir. Ancak şu bir gerçektir ki insanların hem ruhsal anlamda hem de fiziksel anlamda bir takım ihtiyaçları doğabilir ve bunların bir yanının eksik kalması yapılan yardımın tam anlamıyla iyileştirici özelliğinin olmaması anlamına gelmektedir. Bu yüzden öncelikle bir birey olarak insanın bir ruh bir de bedenden oluştuğunu göz önüne alarak, sadece fiziksel değil ruhsal ihtiyaçlarının da olduğu gerçeğini göz ardı etmeden yapılacak yardımların şekli ve düzeni belirlenmelidir. Daha sonra insanların yaşlanma sürecinde karşılaştıkları ruhsal hastalıklar olan demans, alzheimer, deliryum vb. hastalıkların ruhsal etkileri ön plana alınarak fiziksel bakım uygulamaları gerçekleştirilmelidir. Bunların yanında yaşlı bireylerin toplumsal bir unsur olarak görülmesinden hareketle toplumun belleğini oluşturduğu da unutulmamalıdır. Çalışmamızda yaşlı bireylerin toplumsal alandan uzaklaştırılmadan bütüncül bir bakış açısıyla desteklenmesi gerektiği vurgulanacaktır. Bu açıdan çalışmanın temelinde yaşlı bireylerin bakıma muhtaç oldukları andan itibaren ruh ve beden dengesinin kurulması gerektiği ifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yaş, Yaşlanma, Yaşlılık, Ruh ve Beden.

MENTAL AND PHYSICAL BALANCE IN ELDERLY CARE

In this study, the concepts of aging, senility and senility, which are directly related to the concept of age, will be discussed. In general, the concepts of old age and old age are used interchangeably. However, it will be stated that the concept of aging mixed with these is a process, but that old age represents a certain part of human life. In our study, after it is stated that conceptual confusion also changes people's perceptual level of age and aging, it will be explained that the physiological and psychological needs of individuals in need of care in old age should be met. When it comes to care, the physical needs of people usually come to the fore. However, the human being consists of a holistic structure in which the soul and the body come together. From this point of view, there are certain periods in which people can cope with the difficulties they encounter in the old age stage they reach throughout their lives. However, the need for external support arises for individuals who have difficulties in meeting both their mental and physical needs in the period called old age, chronologically after a certain period of time. The fulfillment of these needs is carried out sometimes through the close circle and sometimes through official institutions. The type of aid given varies under the influence of environmental and traditional factors. However, it is a fact that people may have both spiritual and physical needs, and the lack of a part of them means that the help given does not have a fully healing feature. Therefore, first of all, taking into account that a person as an individual consists of a soul and a body, the form and order of aid should be determined without ignoring the fact that he has not only physical but also spiritual needs. Later, dementia, alzheimer, delirium, etc., which are the mental diseases that people encounter in the aging process, Physical care practices should be carried out by taking the mental effects of diseases into the foreground. In addition to these, it should not be forgotten that the elderly individuals are seen as a social element and form the memory of the society. In our study, it will be emphasized that elderly individuals should be supported with a holistic perspective without being removed from the social area. In this respect, it will be stated that the soul and body balance should be established from the moment the elderly individuals need care on the basis of the study.

Keywords: Age, Aging, Aging, Spirit and Body.

HEIDEGGER VE KUANTUM MEKANİĞİ

Abdurrazak GÜLTEKİN

Bingöl Üniversitesi

– 0000-0003-4832-3258

ÖZET

Heidegger 19. yüzyılın son çeyreği ve 20. yüzyılın başlarında hocası Husser'in fenomenolojisinden etkilenerek kendisine özgü varoluşçu bir felsefi tavır geliştirmiştir. Onun felsefesinin temel sorunu varlık üzerine olan Heidegger'in tartıştığı ana sorun insan ve insanın kendisini varlık olarak açıklamasıdır. Çünkü ona göre varlık olarak insan düşünebilen ve açığa çıkabilendir, bunun dışında hiçbir şey düşünce eylemini gerçekleştirerek varlığını açıklayamaz. Bu noktadan hareketle Heidegger'in insan kavramı, geleneksel felsefede özne kavramından ayrı bir manayı ihtiva etmektedir. Çünkü Heidegger, geleneksel “bilen özne” ve “bilinen nesne” ayrımı yapmadan, bir “özne”ye işaret etmektedir. Ona göre dünya denilen varlık âlemi, aslında Dasein denilen insanın varlığıyla var olur. Yani dünya, Dasein tarafından eylemde bulunularak varolagelmektedir. Bu düşüncesiyle Heidegger, Antik Yunandan günümüze kadar gelen felsefi yolculuğun unuttuğu “varlığın sesinin” yeniden işitileceğine inanmaktadır. Yalnızca insanın varlık sorusunu sorabileceğine dair katı bir inanişe sahip olan Heidegger, “varlığın sesini” de ancak Dasein'in işitebileceğini düşünmektedir. Varolmak varlığa açık olmaktır, bu durumda Dasein kendi kendisini kendi varoluşu içerisinde, varoluşa katılarak anlamaktadır. Kendi dışında bir varoluş alanına sahip olmadığı gibi onun dışında ondan bağımsız bir varoluş alanı da bulunmamaktadır. Varlığın giz içerisinde olduğunu belirten Heidegger'e göre bu gizi çözmek için en temel şey biricik olan Dasein'in tüm varolanları anlama girişimidir. Varlık, Dasein dışında ne bitkiye ne taşta ne de başka diğer şeye kendisini açmamaktadır. Varlığın kendisini açıklaması, Dasein'in eylemine bağlıdır. Aslında açıklanan da açıklayan da Dasein'dir. Bu durumda varolmak varlığın kendisi olan Dasein'in kendi kendisini bilmesinden başka bir şey değildir. Bu durum Kuantum mekaniğinde hakikate ulaşmada gözlemcinin deneye katılmasına doğrudan benzetilebilir. Çünkü Kuantum mekaniğinde gözlemci, deneyi ulaşmak istediği sonuca ancak gözleme katılarak elde edebilir. Gözlemci deneyde aktif rol alarak sonucun belirlenmesini sağlamaktadır. Gözlemciden bağımsız bir sonuç üretmek mümkün değildir. Bu durum tıpkı Dasein'in imkân dâhilinde

olanları kendi kendisine tasarlamasıyla, şeyleri belirli bir formda ortaya koymasına benzer. Aynı şey, Kuantum mekaniğinde sonsuz olasılıklar içerisinde gözlemcinin ihtimallerden birisini ele alarak işlem yapması gibidir. Gözlemci bedenlenmiş bir bilinç olarak sonsuzca olasılık içerisinde bir ölçünün ortaya çıkmasına katkı sunarak, somut bir vakıa oluşturmaktadır. Örneğin Schrödinger'in kedisi metaforunda olduğu gibi kafes içerisindeki kedinin ölü ya da diri olmasının yegâne belirleyici unsuru, gözlemcidir. Gözlemci kafesin kapağını açıp içeriye bakmayana kadar kedinin ölü ya da diri olma olasılığının ikisi de aynı gerçeklikle doğru kabul edilmektedir. Bu ihtimaller arasında hakikatin belirleyicisi ise gözlemcidir. Dasein'in varlığı açıklamasında aldığı rol ile Kuantum mekaniğinde gözlemcinin hakikatte aldığı rol aynı görülmektedir. Dasein, Heidegger için hakikatin kaybedilmiş sesi, hakikatin açığa çıkmasının kapısıdır tıpkı Kuantum mekaniğindeki gözlemci gibi.

Anahtar Kelimeler: Kuantum Mekaniği, Heidegger, Dasein, Varlık, Hakikat.

HEIDEGGER AND QUANTUM MECHANICS

In the last quarter of the 19th century and the beginning of the 20th century, Heidegger developed a unique existentialist philosophical attitude, influenced by the phenomenology of his teacher Husser. The main problem of his philosophy is on being, and the main problem Heidegger discusses is man and his explanation of himself as being. Because, according to him, human being can think and be revealed, nothing else can explain his existence by performing the act of thought. From this point of view, Heidegger's concept of human contains a different meaning from the concept of subject in traditional philosophy. Because Heidegger points to a "subject" without making the traditional distinction between "knowing subject" and "known object". According to him, the realm of being called the world actually exists with the existence of the human being called Dasein. That is, the world exists by being acted upon by Dasein. With this thought, Heidegger believes that the "voice of being", which has been forgotten by the philosophical journey from Ancient Greece to the present, will be heard again. Heidegger, who has a firm belief that only man can ask the question of being, thinks that only Dasein can hear the "voice of being". To exist is to be open to being, in which case Dasein understands itself in its own existence, by participating in existence. It does not have an existence outside of itself, nor does it have an independent existence apart from it. According to Heidegger, who states that being is in the secret, the most basic thing to solve this secret is Dasein's attempt to understand all beings. Being does not open itself to plants, stones, or anything else except Dasein. Being unfolding itself depends on Dasein's action. In fact, it is Dasein that reveals and

reveals. Being in this state is nothing but the self-knowledge of Dasein, which is being itself. This situation can be directly compared to the participation of the observer in the experiment in reaching the truth in quantum mechanics. Because, in quantum mechanics, the observer can achieve the result he wants to achieve with experiment only by participating in observation. The observer takes an active role in the experiment and ensures that the result is determined. It is not possible to produce an observer-independent result. This is similar to Dasein's self-projecting of what is possible, putting things in a certain form. The same thing is as if the observer deals with one of the possibilities among infinite possibilities in quantum mechanics. As an embodied consciousness, the observer creates a concrete fact by contributing to the emergence of a measure in infinite possibility. For example, as in Schrödinger's cat metaphor, the only determining factor of whether the cat in the cage is dead or alive is the observer. The possibility of the cat being dead or alive is equally true until the observer does not open the lid of the cage and look inside. Among these possibilities, the determinant of truth is the observer. The role that Dasein takes in explaining existence and the role of the observer in reality in Quantum mechanics seem to be the same. For Heidegger, Dasein is the lost voice of truth, the door to the revelation of truth, just like the observer in quantum mechanics.

Keywords: Quantum Mechanics, Heidegger, Dasein, Being, Truth.

APPLYING AUDIENCE DEVELOPMENT PROGRAMS IN MUSEUMS FOR RAISING COMMUNITY AWARENESS TOWARDS CULTURAL HERITAGE PRESERVATION: A CASE STUDY OF ALEXANDRIA NATIONAL MUSEUM

Samar F. Elkasrawy

Alexandria University - Egypt

Abstract:

Museums play a significant role in their communities with respect to culture, history, environment, and social development. They are considered as important sites for families, tourists, school groups, cultural visitors and individuals, looking to enjoy, learn and expand their horizons. Aim of audience development programs is to support individuals and organizations to work together to deliver messages that will raise museums' profile for both existing and potential visitors. They recognize the particular role that museums play for communities, the audiences they seek to reach, the experience they seek to offer and the extent and nature of their collections. This study aims at using both the qualitative and quantitative approach to explore the important role that audience development programs in museums can play in raising awareness in their communities concerning cultural heritage preservation and tourism. The Alexandria National Museum is considered as a valuable case study. In depth interviews with museum managers and staff was conducted as well as an online questionnaire. The study also includes suggestions and guidelines for applying audience development programs in Egyptian museums.

Keywords: Cultural heritage, tourism and preservation awareness, audience development programs, Alexandria National Museum.

DİJİTAL VIDEO İÇERİK ÜRETİCİLERİ İÇİN, KURGU PROGRAMI *DAVİNCİ* *RESOLVE 17*'NİN SAĞLADIĞI AVANTAJLAR

Dr. Öğr. Üye. Aybars Bora Kahyaoğlu

İstanbul Medipol Üniversitesi

– 0000 – 0003 – 0135 – 038X

ÖZET

Gelişen akıllı telefonların video kamera olarak kullanılmasıyla birlikte, video çekim görüntü hacmi gün geçtikçe artıyor. Ne var ki dijital platformlarda anlam üretimi, reklam, tanıtım, eğitim, güzel sanatların dalı olan film, belgesel vb. amaçlarla kullanılabilmesi için, işlenmemiş ham verilerin, ses ve görüntülerin, profesyonel biçimde kurgulanması gerekiyor. Kreatif video üretiminin yükselmesiyle birlikte, ihtiyacı karşılamak için kullanıcıya sunulan kurgu programı seçenekleri arasında, 2021 yılında yeni sürümü piyasaya sunulan *Da Vinci Resolve 17*, kreatif editörler için önemli avantajlar sağlıyor. Amatör kullanıcıları hedefleyen ücretsiz montaj programları, genellikle sorunlu çalışan altyapıları, aynı zamanda kreatif açıdan dar ve performansı düşük özellikleriyle, farklı formlardaki kurgu yaklaşımları için yetersiz kalıyor. Profesyonel video içerik üretimi için gerekli uygulama çözümlerini sağlayan diğer kurgu programları ise, yüksek kullanım ücretleri veya çok detaylı, kullanıcı için karışık olabilecek ara yüzleriyle, artan ihtiyacı karşılamaktan uzak görünüyor. Pratik, geniş seçenekli, her sistemde çalışabilen uygulamalar olmamaları ve yüksek kullanım maliyetleri sebebiyle, özellikle bağımsız video sanatçılarına beklenen seçenekleri sunmakta yetersiz kalıyorlar. Dünya genelinde üretilen yüksek bütçeli sinema filmlerinin renk düzeltme uygulamalarında standart haline gelen *Da Vinci* programı, 1985 yılından bu yana kullanımda. 2009 yılında, profesyonel kamera üreticisi *Black Magic* şirketi tarafından satın alınan uygulama üreticisi firma, o tarihten bu yana önemli geliştirmeler yaptı. Son sürüm programını, artık geniş yelpazede ve her seviyede video üreticisinin kullanımına uygun biçime getirmiş durumda. Ücretli bir versiyonu olmasına rağmen, yazılımın video sanatçılarına sunduğu bedelsiz versiyon, çok amaçlı çözümler sağlaması bakımından dikkat çekici özelliklere sahip. Başlangıç seviyesindeki kullanıcılar için hızlı kurgu sayfası, profesyonel editörler için ayrıntılı kurgu ara yüzü, 4K'ya kadar görüntü kalitesini destekleyen sistem yapısı, ses ve efekt montaj yazılımı ve dünya standardında üst düzey renk düzenleme uygulamasıyla, düşük maliyetle profesyonel video kurgu çözümleri için önemli avantajlar sağlıyor. Bu bakımdan, güzel sanatlar, eğitim ve dijital

iletişimin pek çok disiplininde ihtiyaç duyulan video montaj uygulama çözümlerine seçenек oluşturma bağlamında, bu kurgu programının özelliklerinin diğer programlarla kıyaslamalı olarak ele alınmasının önemli olduğunu düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Kurgu, Montaj, Video, Dijital, Film.

ADVANTAGES OF DAVINCI RESOLVE 17 EDITING SOFTWARE FOR DIGITAL CONTENT PRODUCERS AND ARTISTS.

ABSTRACT

With the smart phones being used also as camcorders, the volume of videos acquired from various shooting environments is increasing. Yet for the raw footage, sound and image data to be used for the purpose of creating meaning, commercials, infomercials, education and fine arts disciplines such as film and documentaries etc., they must be professionally edited. As the production of creative video production rises, many editing software are coming on stage; but *Resolve 17* - an updated version released in 2021, offers more opportunities compared to its rivals. Free video editing software, mostly targeting the amateur beginners are not effective for different types of editing applications because of their problematic structures, low performances and limited line of creative editing features. As for the video editing software which provide professional features and stability, they're hard to reach for independent video artists because of their cost. On addition, they are not user friendly with their detailed, complex interface which present challenges for beginners. *Da Vinci* which is the industrial standard for color grading used in high budget movies all over the world has been around since 1985. The software went through impressing developments after digital camcorder production company *Black Magic* acquired it in 2009. The latest release of the software's free version offers practical solutions for the creative video artists. With its fast editing interface, a detailed interface with transitions and effects, the choice of being able to perform editing up to 4K, sound design applications and with its world-renowned color grade interface, it supplies top notch video editing. Therefore, in order to utilize different solutions for the necessity of video editing in fine arts, education and areas of digital communication; we think that it is important to be familiar with this software and its effective applications compared to other digital video editing software that are being used for montage.

Key Words: Editing, Montage, Video, Digital, Film

DİJİTAL PLATFORMLARDA ŞİDDETİN SEYİRLİK BİR EĞLENCEYE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ SORUNSALINA, “KALAMAR OYUNU” DİZİSİ BAĞLAMINDA GENEL BİR BAKIŞ.

Dr. Öğr. Üye. Aybars Bora Kahyaoglu

İstanbul Medipol Üniversitesi

– 0000 – 0003 – 0135 – 038X

ÖZET

2021'in Eylül ayında yayımlanan *Kalamar Oyunu*, Netflix Başkanı Ted Sarandos'un açıklamasına göre, dijital platformun bugüne kadar en çok izlenen drama seri içeriği unvanını kazandı. İçerdiği şiddet dolu sahneler sebebiyle, olumsuz eleştirilere maruz kalan dizi, Güney Kore Sineması'nda yükselen şiddet sarmalının son örneklerinden. *Hwang Dong Hyuk* tarafından yazılan ve yönetilen proje, borç içinde yaşayan dört yüz elli altı kişinin, sınıf atlamalarını sağlayacak parayı kazanmaları için ölümcül oyunlara katılımlarını konu alıyor. Başlangıçta sadece kolay yoldan para elde etme hayaliyle katıldıkları oyunda, kaybedenin öldüğü bir dünyayla karşılaşan karakterler, ilk oyunda yüzlerce kişinin katledilmesinin ardından, oyundan çekilirler. Ne var ki Güney Kore'nin karmaşık sınıf çatışması ile büyük ekonomik makasları arasında, adeta ölmekten beter hale gelen kahramanlar, daha iyi bir yaşam için ölüm riskine rağmen, gönüllü olarak yeniden oyunlara katılırlar. Dokuz bölümlük seri dizide, altı tane ölümcül oyuna şahit oluruz. Bunlar aslında, çocuklukta oynanan oyunların, yönetmen tarafından estetik açıdan bir video oyununa benzetilmiş, labirenti andıran bir formda sunulmasından ibarettir. Oyunlar aynı zamanda, *Seul*'deki zorlu hayatın siyasi, ekonomik sorunları içinde, benliğini kaybetmiş bireyin karşı karşıya olduğu acımasız döngünün bir metaforu olarak karşımıza çıkar. Oyunları düzenleyenler, üst düzey zengin bir sınıf olarak seyirciye tanıtılır. Asıl amaçları, büyük bahislerin oynandığı seyirlik bir eğlencedir. Ölen oyuncuların organlarının kullanılması ise, kapitalist sistemin çarkında, kişinin vücudunun bile bir meta olarak kullanılmasını betimler. Düşündürücü olan şey ise, dizide mevcut düzende çaresiz kalan bireye sunulan tek seçeneğin, kan ve akıllara durgunluk veren şiddet dolu bir oyun olmasıdır. Üstelik bu sıradan bir şiddet sarmalı değil, vahşi ve izleyiciyi en üst seviyede zorlayan bir gözdağı, bir meydan okumadır. Aslında diziyi izleyenler de kendilerini, bir bakıma oyunu düzenleyenler gibi, bu ölümcül kanlı rekabeti seyreder durumda bulmaktadır. Dizinin

popüler olmasını sağlayan ve sorgulanması gereken bir diğer katmanı ise, abartılı şiddetin seyircinin gözünde olağanlaştırılması ve sosyal yapı içindeki sorunlara, sözüm ona “eğlenceli” bir kanlı izlek ve vahşetle çözüm getiriyor olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Squid Game, Kalamar oyunu, dizi, şiddet, Kore Sineması, Netflix

SİYASİ HAKLAR VE SİVİL ÖZGÜRLÜKLER BAĞLAMINDA KULÜP YAKINSAMA ANALİZİ: G-20 ÜLKELERİ İNCELEMESİ

Aykut Yağlıkara

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0001-6728-2477

ÖZET

Politik ekonomi literatüründe yıllar geçtikçe önemi artan demokrasi kavramıyla birlikte, onu etkileyen ve demokrasinin değerlendirilmesi konusunda fikir edinmemizi sağlayan belirleyiciler bulunmaktadır. Bu bağlamda siyasi haklar ve sivil özgürlükler, demokrasinin değerlendirilmesinde son zaman politik ekonomi literatüründe öne çıkan iki kavramdır. Bu çalışmanın amacı, G-20 grubu içerisinde bulunan ülkelerin siyasi haklar ve sivil özgürlükler açısından 1992-2021 dönemi baz alınarak kulüp yakınsama yöntemi kullanılarak incelenmesidir. İlk olarak siyasi haklar endeksi kullanılarak uygulanan kulüp yakınsama analiz sonuçlarına göre üç kulüp elde edilmiştir ve ardından sivil özgürlükler endeksi kullanılarak uygulanan kulüp yakınsama analiz sonuçlarına göre dört ülke grubuna ulaşılmıştır. Siyasi haklar kullanılarak elde edilen yakınsama kulüpleri; Kulüp 1: ABD, Çin, Güney Afrika, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye; Kulüp 2: Arjantin, Brezilya, Endonezya, Güney Kore ve Hindistan; Kulüp 3: Almanya, Birleşik Krallık, Avusturalya, Fransa, Japonya ve Kanada ülkelerinden oluşmaktadır. Sivil özgürlükler endeksi kullanılarak elde edilen yakınsama kulüpleri ise Kulüp 1: Çin, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye; Kulüp 2: Endonezya, Fransa, Hindistan ve Meksika; Kulüp 3: ABD, Arjantin, Brezilya, Güney Afrika ve Güney Kore; Kulüp 4: Almanya, Avustralya ve Kanada ülkelerinden meydana gelmektedir. Elde edilen kulüp yakınsama analizi sonuçları neticesinde, demokrasinin belirleyicilerinden olan siyasi haklar ve sivil özgürlükler konusunda G-20 ülkeleri içerisinde ortaya çıkan yakınsama kulüplerinin bazı ülkelerde iki belirleyici için farklı sonuçlar ortaya koyduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte demokrasinin bu belirleyiciler kapsamında ele alınıp, ortaya çıkan sonuçlarla birlikte G-20 ülkeleri özelinde bir takım görüşler ortaya konarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyasi Haklar, Sivil Özgürlükler, Kulüp Yakınsama Analizi

1965 SEÇİMLERİ ÖNCESİ ADALET PARTİSİ VE SÜLEYMAN DEMİREL'İN SİYASAL İLETİŞİM AÇISINDAN PROPAGANDA FAALİYETLERİ

Öğr. Gör. Metehan BEKLEVİŞ

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

-ORCID ID: 0000-0002-9184-0851

ÖZET

1965 seçimleri Türk Siyasal Hayatı açısından büyük önem arz etmektedir. 1960 yılında gerçekleşen darbe sonrasında siyasi hayatın çalkantılı olduğu bu dönemde tam anlamıyla yeniden demokrasiye geçişin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ve ordunun Adalet Partisi'nin seçimleri kazanması durumunda hükümeti teslim edip etmeyeceği belirsiz bir haldedir. Adalet Partisi ve onun lideri olan Süleyman Demirel'in, ordunun koymuş olduğu siyasi yasaklara ve darbe sonrasında ortaya çıkan kanunlara takılmadan seçimi kazanmada göstermiş oldukları başarıda, siyasi iletişim açısından uygulamış oldukları propaganda faaliyetlerinin irdelenmesi oldukça önemlidir.

Bu noktada emekli bir asker olan Ragıp Gümüşpala tarafından Adalet Partisinin ne şekilde değişimlere uğrayarak siyasi iktidarı elde kazanma başarısı göstermiştir? Çalışmanın temel amacı Türkiye için büyük bir dönüşümün habercisi olan 1965 seçimleri öncesinde Adalet Partisi ve lideri Süleyman Demirel tarafından ortaya düşünceler, kampanyalar ve diğer propaganda faaliyetlerinin içeriğinin vurgulanmasıdır. Türkiye'de özellikle sağ kesimi temsil ettiği iddiasıyla ortaya çıkan partiler genel itibarıyla liderleriyle anılırlar. Bu durumun en bariz örneklerinin başında da Adalet Partisi'dir. Adalet Partisi demek Süleyman Demirel demektir. Çalışmada Adalet Partisi'nin faaliyetleri ortaya konulduğunda Süleyman Demirel'in gerçekleştirdiği söylemler ve O'nun icraatlarından bahsedilmiş olduğu unutulmamalıdır.

Çalışmada Adalet Partisi'nin darbe sonrası kapatılan Demokrat Parti'nin devamı olduğu düşüncesini uygulanan yasaklara takılmadan halka nasıl anlatıldığı ve bunu gerçekleştirirken yararlanılan propaganda faaliyetleri üzerinde durulacaktır. Darbe sonrası baskı ortamı kendisini *de facto* ve *de jure* olarak göstermeye devam ederken Süleyman Demirel'in Adalet Partisini siyasi iktidara getirilmesinde uygulanan siyasi iletişimin vurgulanması gerektiği düşünülmektedir. Adalet Partisi ve Süleyman Demirel, askeri vesayetin farkında olduğu için her an denge politikası izlemiş, Türkiye demokrasisinin sekteye uğramaması yönünde büyük çaba göstermiş olup, genel olarak ordunun koymuş olduğu kurallara uygun bir şekilde siyaset izlemeye tercih ettikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adalet Partisi, Süleyman Demirel, 1965 Seçimleri, Siyasal İletişim, Propaganda

LİBERTERYEN DÜŞÜNCEYE YÖN VEREN ÜÇ DÜŞÜNÜR: AYN RAND, ROBERT NOZİCK VE MURRAY N. ROTHBARD

Öğr. Gör. Metehan BEKLEVİŞ

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

metehan.beklevis@bilecik.edu.tr-ORCID ID: 0000-0002-9184-0851

ÖZET

Liberteryenizm denildiğinde akla ilk gelen düşünürlerin Ayn Rand, Robert Nozick ve Murray N. Rothbard olduğunu söylemek gerekir ve üçü de hak kuramına katkı sunmuşlardır. Liberteryenizm içerisinde kendi aralarında görüş ayrılıkları bulunsa da hatta birbirlerinden haz etmeseler de liberteryenizmin teorik altyapısını ve ortak noktalarını ifade ederken yukarıda adı geçen üç düşünür tarafından temelde liberteryenizmin içerisinde yer aldıkları için kısaca bu düşünürlere özgürlük açısından değinilmesi konunun daha iyi şekilde anlatılmasına yardımcı olacaktır. Liberteryenizmi oluşturan düşünceler genel itibariyle birbirlerinden ayrılmış gibi gözükseler de temelde bireyin özgürlüğünü önceler. Çalışmada liberteryenizme yön veren Ayn Rand, Robert Nozick ve Murray N. Rothbard'ın ortaya koymuş olduğu temel düşünceler incelenecektir.

Her ne kadar kendisi kabul etmese de Ayn Rand en ünlü liberteryen olarak görülür. Liberteryen görüş içerisinde olmadığını hatta liberteryen görüşü reddettiği yönünde beyanları bulunmaktadır. Buna rağmen Ayn Rand, birçok kişiyi liberteryen düşüncelerle tanıştırdığını söylemek mümkündür. Ayn Rand, devleti zorunlu bir kötülük olarak görür ve zor kullanma gücünün tek elden toplanması noktasında devletin var olması gerektiğini ifade eder. Robert Nozick, her ne kadar anarşist düşüncelere sahip olsa da devletin meşruluğunu sınırlı bir şekilde kabul etmesiyle diğer anarşist düşünürlerden ayrıldığını belirtmek gerekir. Nozick'in oluşturmuş olduğu teorisinin merkezinde akıl ve bireysel haklar yer almaktadır. Rothbard ise, devleti kaçınılması gereken bir kötülük olarak görmüş olup, "En Büyük Devlet Düşmanı" olarak anılmaktadır. Rothbard'a göre insan özgürlüğü kısıtlanması durumunda sosyal bir varlık olma özelliğini geliştiremeyeceğini belirtir. Tam anlamıyla amacı özgürlüğü elde etmektir.

Yukarıda kısa görüşleri belirtilen Rand, Nozick ve Rothbard farklı yaklaşım tarzlarıyla liberteryen düşünceye yön veren düşünürler olarak kendilerini göstermektedirler. Çalışmanın amacı genel bir çerçeve halinde üç düşünürün fikirlerini ele alarak liberteryen düşünceye sunmuş oldukları katkıları irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: Liberteryenizm, Ayn Rand, Robert Nozick, Murray N. Rothbard

THE INTERACTION BETWEEN HUMAN AND ENVIRONMENT ON THE PERSPECTIVE OF ENVIRONMENTAL ETHICS

Mella Ismelina Farma Rahayu

Bandung Islamic University, Bandung, Indonesia

Abstract:

Environmental problems could not be separated from unethical human perspectives and behaviors toward the environment. There is a fundamental error in the philosophy of people's perspective about human and nature and their relationship with the environment, which in turn will create an inappropriate behavior in relation to the environment. The aim of this study is to investigate and to understand the ethics of the environment in the context of humans interacting with the environment by using the hermeneutic approach. The related theories and concepts collected from literature review are used as data, which were analyzed by using interpretation, critical evaluation, internal coherence, comparisons, and heuristic techniques. As a result of this study, there will be a picture related to the interaction of human and environment in the perspective of environmental ethics, as well as the problems of the value of ecological justice in the interaction of humans and environment. We suggest that the interaction between humans and environment need to be based on environmental ethics, in a spirit of mutual respect between humans and the natural world.

Keywords: The environment, environmental ethics, the interaction, value.

CEZA İNFAZ KURUMLARINDA BULUNAN HÜKÜMLÜLERİN HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ

Arş. Gör. Veysel Candan Canoğlu

İzmir Bakırçay Üniversitesi

0000-0003-1244-8737

ÖZET

Haberleşme özgürlüğü, düşünce, duygu ve kanaatlerin, dil, mimik ve jest gibi beden hareketlerinin veya basın, radyo, internet ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarının kullanılması suretiyle serbestçe yayılması olarak tanımlanabilmektedir. Haberleşme özgürlüğü kapsamında birey, kendi istediği kişiler ile yine istediği zamanda ve şekillerde iletişim kurabilmektedir. Bu özgürlüğün amaca hizmet edebilmesi için gizliliğin sağlanması gerekmektedir. Keza haberleşmede gizliliğin korunmasıyla birey, kendisini herhangi bir baskı altında hissetmeden söz ve düşüncelerini üçüncü kişilerle paylaşabilmektedir. Demokratik toplumların en önemli ve vazgeçilmez unsurları arasında yer alan haberleşme özgürlüğü, modern hukukun temel ilkelerinden biri olarak kabul gördüğünden, Anayasa m. 22’de ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m. 8’de güvence altına alınmıştır. Nitekim herkes gibi ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin de haberleşme özgürlükleri mevcuttur. Öyle ki hükümlülerin yeniden sosyalleşebilmeleri ve ıslah edilebilmeleri bakımından dış dünya ile iletişim kurabilmeleri büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle haberleşme özgürlüğünün, cezanın amaçlarıyla uyum içerisinde olduğu bilhassa vurgulanmalıdır. Bununla beraber dış dünya ile iletişim kurulabilmesi, hükümlülerin ceza infaz kurumlarında uğramış oldukları ihlaller konusunda destek alabilmelerini ve bu ihlalleri ilgili mercilere bildirebilmelerini sağlamaktadır. Yine de hükümlüler açısından bu özgürlüğün özellik arz ettiği belirtilmelidir. Haberleşme özgürlüğü, diğer temel hak ve özgürlükler gibi Anayasa m. 13’te bulunan diğer koşulların varlığı halinde, Anayasa’daki ilgili maddelerde düzenlenen sebeplere bağlı olarak kanunla sınırlandırılabilir. Haberleşme özgürlüğü açısından Anayasa m. 22’de iki tür sınırlandırma rejiminin öngörüldüğü söylenebilir. Bunlardan ilki, ilgili maddenin ikinci fıkrasında yazılı olan birtakım sebeplere bağlı olarak, kural olarak hâkim tarafından usulüne uygun verilmiş bir karar üzerine olmaktadır. Anılan maddenin üçüncü fıkrasında düzenlenen ikinci durum ise istisnaları kanunda öngörülen kamu kurum ve kuruluşlarına ilişkindir. İşte bu fıkra kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarından biri de ceza infaz kurumlarıdır. Kanun koyucu, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin haberleşme özgürlüğüyle ilgili olarak Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun m. 66 ile m. 68 arasında, hükümlülerin haberleşme araçlarını kullanmalarına ilişkin özel düzenlemelere yer vermiştir. Çalışmamızda, sözü edilen hükümler kapsamında ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin haberleşme özgürlüğü, Anayasa Mahkemesinin güncel bireysel başvuru kararları da irdelenmek suretiyle ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Haberleşme Özgürlüğü, Ceza İnfaz Kurumları, Hükümlü

ROMA HUKUKUNDA DEVLETE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Doç.Dr. Kadir Gürten

Çukurova Üniversitesi

– <https://orcid.org/0000-0001-5917-3262>

ÖZET

Roma’da devlete karşı işlenen suçlar denildiğinde, “laik hukuk” açısından devlete karşı işlenen suçlar kabul edilir. Çok tanrılı dinler döneminde Roma tanrılarına veya Hristiyanlığın kabulünden sonra devletin resmi dini olan Hristiyanlığa karşı işlenen suçlar başka suç/suçlar kapsamında nitelendirilmiş ve cezalandırılmıştır. Çünkü bu suçlar tam anlamıyla Roma Ceza Hukuku’nun kapsamında giren suçlar olarak kabul edilmezlerdi.

Roma, büyük bir imparatorluk haline gelmeden evvel, Roma vatandaşları tarafından devlete karşı işlenen suçlar ölümle cezalandırılırdı. Oniki Levha Kanunu da bu tip suçlara yer vermişti. Roma’da devlete karşı suçlar içerisinde hem en eski ve hem de en geniş kapsamlı düzenlenen, suçun işlenmesi sonucu hükmedilen cezalarının da Roma’nın siyasal dönemlerine ve hatta aynı siyasal dönem içerisinde farklı zamanlarda bile değişiklik gösterebilen suç, vatana ihanet suçu idi. Vatana ihanet suçunu yani Romalıların deyişiyle “vatan hainliğini” tanımlamak için Latince *perduellio* ve *maiestas* kelimeleri kullanılmıştı. Bu suçu daha doğru bir şekilde Latince ifade etmek gerekirse; *crimen laesae maiestatis*, *populus Romanus*’un ya da imparatorun kutsallığına ve büyüklüğüne gölge düşürmek olarak adlandırılır ve nitelendirilirdi.

Vatana ihanet suçu dışında; *vis* olarak tanımlanan isyana teşvik suçu, makam sahibi olan ya da bu makamı elde etme gayretinde olan kişilerce işlenebilecek olan haraç kesme, devlet görevlilerinin kamu malını zimmete geçirmeleri, seçimlere fesat karıştırma ve yasadışı işler yürütme veya müdahil olma, sahte para basma ve son olarak da umuma ait gıda tedarikine karşı işlenen suçlar sayılırdı. Roma’nın ilk dönemlerinde ölüm cezası ile yaptırıma tabi tutulan devlete karşı işlenen suçlar için, sonraki dönemlerde; sürgün, para cezası, suçlunun gömülmemesi, yakınlarının yas tutmasının yasaklanması, hatırasının lekelenmesi, mallarının devlet tarafından müsadere edilmesi gibi bir takım başka yaptırımlar da öngörülmüştü.

Anahtar Kelimeler: Roma Hukuku, Roma Ceza Hukuku, devlete karşı işlenen suçlar, *crimen maiestatis*, *vis*, görevi kötüye kullanma.

ANAYASA MAHKEMESİNİN 18.01.2018 TARİH VE 2017/136 E. 2018/7 SAYILI İPTAL KARARI SONRASI FUTBOLDA SÖZLEŞME UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ

Doç.Dr. Kadir Gürten

Çukurova Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-5917-3262>

ÖZET

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi önüne gelen uyuşmazlıkta; Lisanslı futbol temsilcisi olan davacı ile bir futbol kulübü arasında imzalanan “*futbolcu temsilcisi sözleşmesi*” çerçevesinde ücretinin ödenmediği gerekçesiyle davacı tarafından futbol kulübü aleyhine icra takibi başlatılmıştır. Söz konusu takibe karşı yapılan itiraz üzerine davacının açtığı itirazın iptali davasında itiraz konusu kuralın Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

“5.5.2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının iptaline karar verilmesi talebinde” bulunmuştur. 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un 5. Maddesinin (2) numaralı fıkrası şu hükmü içermektedir: “(2) İlk derece hukuk kurulları kulüp lisansı ile ilgili kararlar almaya veya bu Kanun, TFF Statüsü, TFF’nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile diğer yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflarda karar vermeye münhasıran yetkilidir.”

Anayasa Mahkemesi mahkemenin Anayasa Mahkemesine yaptığı “itiraz yolu ile” yaptığı iptal başvurusunu incelemiş ve “5.5.2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Rıdvan GÜLEÇ’in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün, Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince, KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE, 18.1.2018 tarihinde karar vermiştir.” Karar 02.03.2018 tarih ve 30348 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararına kadar, Futbolda Sözleşme Uyuşmazlıkları iptale konu olan Kanun maddesi ve TFF Statüsü’nün 56. maddesi ve de TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı gereğince münhasıran TFF Uyuşmazlık Kurulu önünde münhasıran çözümlenmiştir.

karara bağlanıyordu. Yani Futbolda sözleşme uyuşmazlıklarından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde zorunlu tahkim söz konusu idi. İptal kararı sonrası TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı, TFF Yönetim Kurulu'nun, 16.02.2019 tarih ve 109 sayılı toplantısında aldığı kararla 02.03.2019 tarihinde yürürlüğe girmek üzere değiştirilmiştir. Bu değişiklik sonrası, 02.03.2019 tarihinden sonra, futbolda sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıkların münhasıran TFF Uyuşmazlık Kurulu önünde çözülmesi zorunluluğu kalkmıştır. Sonuç olarak artık futbolda sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıklar için TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu zorunlu tahkim mercii olmaktan çıkmış, ihtiyari tahkim mercii haline gelmiştir. Böylelikle uyuşmazlığın tarafları TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemekte serbest bırakılmışlardır.

Sadece futbola özgü nitelikteki uyuşmazlıklar olan UÇK Talimatı'nın 02.03.2019 tarihi ile yürürlüğe girmiş olan; sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilafların Talimatın değişik 2. madde hükmünün 2.fıkrasında münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde çözüleceği hükme bağlanmıştır.

Hali hazırda futbolda sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıklar; tarafların yaptıkları sözleşmede kararlaştırmışlarsa ya da taraflar arasında sözleşmeden kaynaklanan bir uyuşmazlık çıkması durumunda TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul etmeleri durumunda uyuşmazlık ilgili Kurul önünde çözülmekte, yetki konusunda anlaşamamaları halinde uyuşmazlıklar genel mahkemeler önünde çözülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbol Hukuku, Futbolda Sözleşmeden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar, Türkiye Futbol Federasyonu, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, Anayasa Mahkemesi Kararı.

MƏTNLİ MƏSƏLƏRİN HƏLLİNDƏ RİYAZİ MODELİN QURULMASI TƏCRÜBƏSİNDƏN XÜLASƏ

**Şirinova Kifayət Fikrət qızı,
ADPU-nun Şəki filialının müəlimi**

Məktəbdə riyaziyyat təliminin reallaşdırılması və şagirdlərin riyazi təfəkkürünü formalaşdırmaq və inkişaf etdirmək üçün müxtəlif metodlardan və vasitələrdən istifadə olunur. Belə vasitələrdən ən mühümü və çoxfunksiyalı didaktik vasitə - mətnli məsələlərdir. Bu məsələlərin idraki funksiyaqlarını reallaşdırmaq üçün müəllim müasir pedaqoji texnologiyalardan səmərəli istifadə etməlidir. Pedaqoji təcrübə göstərir ki, riyaziyyatın, fizikanın, kimyanın məktəb təlimində şagirdlərin ən çox çətinliyi məsələ həlli ilə bağlı olur. Məqalədə mətnli məsələlərin riyazi modelinin qurulması mərhələləri və yolları göstərilmişdir

Açar kelimələr: Metinli Mesele - Mesele Helli – Model Kurmak

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE SÖZLÜK KULLANMA VE BİREYSEL SÖZLÜK OLUŞTURMA BECERİLERİ

Yavuz Selim Bayburtlu

Milli Eğitim Bakanlığı

0000-0002-6128-6239

ÖZET

Ortaokullarda Türkçe dersi, Türkçe dersi öğretim programı doğrultusunda tematik yaklaşıma göre hazırlanmış Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma ve dinleme metinleri kullanılarak yürütülmektedir. Türkçe derslerinde kullanılan okuma metinleriyle öğrencilerin okuduklarını anlama, bir konu hakkındaki duygu ve düşüncelerini ifade edebilme, eleştirel bakış açısı geliştirebilme, söz varlıklarını zenginleştirme gibi özellikler kazanmaları beklenmektedir. Türkçe ders kitabındaki metinler aracılığıyla öğrenciler yeni kelimelerle karşılaşmakta, söz varlığı ve zihinsel sözlüklerini geliştirmektedirler. Türkçe eğitiminde dinleme/izleme, okuma, yazma ve konuşma becerilerine ait kazanımların istenilen düzeyde gerçekleşmesinde öğrencilerin zengin bir kelime hazinesine sahip olması oldukça önemlidir. Öğrencilerin Türkçe derslerinde zengin kelime varlığına sahip metinlerle karşılaşmaları ve bu metinlerle anlama ve anlamlandırma çalışmaları yapmaları öğrencilerin söz varlıklarının zenginleşmesine katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda da Türkçe derslerinde kelime öğretimi çalışmaları yapılmaktadır. Türkçe öğretmenleri Türkçe derslerinde ortaokul öğrencilerine Türkçe sözlük kullanmaktadır. Türkçe sözlükler kelimelerin temel anlamlarını, farklı anlam ve kullanılışlarını açıklamakta ve örneklendirmektedir. Türkçe dersi öğretim programı dinleme/izleme ve okuma becerisi kazanımlarında ortaokul öğrencilerinin anlamını bilmedikleri kelime ve kelime gruplarını öğrenmek için sözlük kullanmaları istenmektedir. Ayrıca ilgili kazanımlarda öğrencilerin öğrendiği kelime ve kelime gruplarından sözlük oluşturmaları beklenmektedir. Bu kazanımların ortaokul öğrencilerinde gerçekleşme düzeyini tespit etmek ve bu noktada karşılaşılan sorunları ortaya koyarak çözüm önerileri geliştirmenin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu amaçla 2019-2021 Eğitim öğretim yılında Antalya ilinde ortaokul öğrencilerinin sözlük kullanımı ve bireysel sözlük oluşturma becerilerini tespit etmek amacıyla bu çalışma bir durum çalışması şeklinde yürütülmüştür. Çalışmaya gerekli izinler alınarak başlanmış ve Antalya ili merkez ilçelerinde toplamda 5 farklı ortaokulda, farklı şube

seviyelerinden 345 ortaokul öğrencisi çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler amaçlı örnekleme yöntemiyle kolay erişilebilirlik ilkeleri doğrultusunda belirlenmiştir. Araştırma verileri uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde ortaokul öğrencilerinin 5. sınıftan başlayarak bir üst sınıfa geçtikçe Türkçe sözlük kullanma ile öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturma oranlarının azaldığı ve 8. sınıfta ise bu oranın ciddi derecede azaldığı tespit edilmiştir. Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin maddi imkânsızlık nedeniyle Türkçe sözlük alamayan öğrenciler haricinde %98'inin Türkçe derslerinde Türkçe sözlük kullandığı ve öğrendiği yeni kelimelerden kişisel sözlük oluşturdıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinden kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla Türkçe sözlük kullanma ve öğrendiği yeni kelimelerden kişisel sözlük oluşturma oranlarının erkek öğrencilere oranla anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ortaokul öğrencilerinin şube seviyesi büyüdükçe ve cep telefonu edindikçe Türkçe sözlük kullanmak yerine cep telefonlarından anlamını bilmedikleri kelimeleri öğrenmeye çalıştıkları görülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin %84'ünün matbu bir Türkçe sözlük kullanmak yerine cep telefonu uygulamalarını tercih ettikleri tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan 8. Sınıf öğrencilerinin sadece %3'ünün öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturduğu tespit edilmiştir. Teknolojik gelişmeler ve buna bağlı dijital uygulamalar düşünüldüğünde ortaokul öğrencilerinin Türkçe sözlük kullanmalarını dijital sözlük uygulamaları gibi güncel uygulama ve yöntemlerle geliştirerek özendirmek ortaokul öğrencilerinin Türkçe sözlük kullanma ve sözlük oluşturma becerilerini arttırabilir. Her öğrencinin erişim sağlayabildiği EBA (Eğitim Bilişim Ağı) sisteminde öğrencilere öğrendiği kelimelerden dijital sözlük oluşturma imkânı verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe sözlük, sözlük kullanma, sözlük oluşturma.

ADANA'DA 1914 YILINDA YAPILAN TEFTİŞ NETİCESİNDE VİLAYETİN DOĞUSUNDA BULUNAN KAZALARA DAİR BAZI TESPİTLER

Yıldıray YILDIRIM

Bayburt Üniversitesi

– 0000-0002-7175-370X

ÖZET

Adana Vilayetinde 1914-1916 yılları arasında valilik yapan İsmail Hakkı Bey, göreve başladıktan hemen sonra 24 Mayıs 1914 tarihinde, vilayetin doğusundaki Sis (Kozan), Kars-ı Zülkadriye (Kadirli), Feke, Haçın (Saimbeyli), Bahçe, Islahiye, Hassa ve Dört Yol kazalarını kapsayan ve yaklaşık 20 gün süren bir teftiş gezisine çıktı. Teftiş sonucunda ortaya çıkan tespitlere göre güzergâh boyunca şoşe denilebilecek bir yol mevcut olmadığı gibi çoğu yerde normal yol dahi yoktu. Ayrıca bazı yerlerde bulunan bataklıklar ve Torosların yüksek kısımlarına yağın karlar yüzünden kışın bu bölgelerde seyahat etmek pek mümkün olamamakta, Ceyhan Nehri üzerinde köprü bulunmadığından nehrin karşısına ancak kayıklar ile geçilebilmekte, Adana-Kozan arasındaki büyük bir alanda işgücü eksikliği nedeniyle yeterince tarım yapılamamaktaydı. Ayrıca Fransa burayı işletilmeyecekse çok sayıda muhacirinin bölgeye yerleştirilerek buranın tarıma açılacağı ve daha önce rastlanan temiz su sıkıntısı yüzünden yerlerini terk etmelerini önlemek amacıyla artezyen kuyularının açılması tavsiye edilmekteydi. Adı geçen kazalardan güneyde olanlar daha iyi olmakla birlikte bu bölgeye devlet tarafından fazla bir yatırım yapılmadığı için halk, devleti yanlarında hissedememekte, ekonomik nedenlerden yeterince tarım yapamamakta ve genellikle mevsimlik işçi olarak çalışmaktaydı. Bu bölgedeki kazalara bağlı 505 köy ve buralarda 122.814'ü Müslüman olmak üzere toplam 159.109 nüfus bulunmaktaydı. Ancak nüfus kayıtları 1905 yılına ait olduğu için yeni bir sayımın yapılması gerekmektedir. Bazı kazaların nüfusu artmakla birlikte 1909 hadiselerinde bölgede ciddi kayıplar yaşanmış, özellikle Haçın'da birçok kişi yerini terk etmişti. Islahiye dışında bütün kazalardaki hükümet konakları ve hapisaneleri tamire muhtaç ve sağlıksızdı. Bölgede önemli sıkıntılardan biri güvenlik konusundaydı. Hayvan hırsızlığı dışında bazı yerlerde hala Ermeni eşkıyasına rastlanılmakta, Kilis taraflarından gelen eşkıyalar huzur ve güvenliği bozmaktaydı. Buralarda hiçbir güvenlik mensubu yoktu. Bölgenin önemli bir geçiş güzergâhında bulunması ve yaşanan eşkıyalık olayları nedeniyle buralara mutlaka güvenlik güçlerinin görevlendirilmesi gerekmektedir. İsmail Hakkı Bey, teftiş neticesinde bölgenin potansiyelini ve önemini anlamış, eksiklikleri tespit etmiş, talep ve eleştirilerini bir devlet adamı üslubu ile hükümete bildirmiştir. Çukurova, Osmanlı Devleti'nin sonlarında tarım ve ticaret alanında hızla yükselen bir bölgeydi. Fakat her bölgesi aynı derecede gelişmemişti. Bu çalışma, yapılan teftiş ışığında vilayetin doğu kısımlarında yaşanan nafia hizmetlerinin yetersizliği, halkın yaşadığı çeşitli sıkıntılar ve güvenlik problemlerini ortaya koymayı ve bu bölgeden neden yeterince istifade edilemediğinin anlaşılmasını amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adana Vilayeti, İsmail Hakkı Bey, Teftiş Raporu

İXTİSAS SƏVİYYƏSİNİN YÜKSƏLDİLMƏSİNDƏ MODELƏŞDİRMƏNİN ƏHƏMİYYƏTİ

Xülasə

Rzayeva Xəyalə Nazim qızı,

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin müəllimi

Tədqiqatın aktualığı: *Modellər, proqnozlaşdırma və planlaşdırma vasitəsi kimi tətbiq edilməklə, çoxsaylı alternativ variantlar içərisindən məsələnin həllinin (sərfəli, lazımlı) seçilməsi üçün istifadə olunur. Modelləşdirmə, tədqiq olunan prosesin inkişaf şərtlərini əks etdirməklə idarəetmə qərarlarının optimallaşdırılmasının əsas üsullarından biridir. Modellərdən təcrübə qurğusu vasitəsi kimi istifadə etmək, tədqiqat prosesini çox sadə və kiçik xərclər hesabına idarə etmək (real sistemlə müqayisədə) mümkündür.*

Açar Kelimələr: *İxtisas Səviyyəsi- Səviyyə Yüksəldilmə- Modelləşdirmə*

OLASILIK ve OLASILIK ÖĞRETİMİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**Doç. Dr. Levent ÖZBEK**

Ankara University, Faculty of Science, Department of Statistics

Ankara –Türkey

Orcid: 0000-0003-1018-3114

ÖZET

Eğitim sürecinde olasılık kavramlarının yeterince öğretilmemesi önemli problemlerden birisidir ve bununla ilgili yapılan çalışmalar günümüzde tüm ülkelerde devam etmektedir. Bununla birlikte ülkemizde ve diğer ülkelerde olasılık kavramlarının öğretiminde çeşitli nedenlerle zorluklar yaşandığı, öğretimin etkin bir şekilde yapılamadığı birçok araştırmacı tarafından belirtilmektedir.

Bu çalışmanın birinci bölümünde, olasılığın anlamı üzerindeki görüşler ile ilgili bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, olasılık kavramının öğretiminde dikkat edilecek konulara değinilmiştir. Üçüncü bölümde, olasılık kavramının anlaşılmasına yönelik bilgisayar destekli benzetim uygulamaları ile ilgili bir örnek üzerinde durulmuştur.

A STUDY ON PROBABILITY AND PROBABILITY EDUCATION**ABSTRACT**

One of the important problems is that the concepts of probability are not adequately taught in the education process, and studies on this continue in all countries today. However, it is stated by many researchers that there are difficulties in the teaching of probability concepts in our country and in other countries for various reasons, and that the teaching cannot be done effectively.

In the first part of this study, information about the views on the meaning of probability is given. In the second part, the issues to be considered in teaching the concept of probability are mentioned. In the third chapter, an example of computer aided simulation applications for understanding the concept of probability is emphasized.

RASGELELİK, DETERMİNİZM VE SİMÜLASYON NEDİR? Pİ SAYISI İÇİN BİR İNCELEME

Doç. Dr. Levent ÖZBEK

Ankara University, Faculty of Science, Department of Statistics
Orcid: 0000-0003-1018-3114

Bu metni Sayın Aydın Çubukçu'ya sevgilerimle atfediyorum

Altın arayanlar çok kazarlar az bulurlar.

Heraklitos

ÖZET

Deterministik (belirlenimci) dünya görüşü ve bununla ilişkili nedensellik ve rasgelelik kavramları bilim, felsefe, sanat gibi alanlarda çok tartışılan konular arasında yer almaktadır.

Bu çalışmada rasgelelik kavramı ile ilgili çeşitli düşüncelere yer verilmiştir. Modelleme ve simülasyon kavramları hakkında açıklama yapılmıştır. Pi sayısının basamaklarındaki rasgelelik incelenmiştir. Pi sayısının basamakları kullanılarak simülasyon çalışması yapılmıştır. Bu çalışmadaki kavramların olasılık eğitiminde ve rasgelelik konusunda çalışan araştırmacılara yardımcı olacağı düşünülmektedir.

What is Randomness, Determinism, and Simulation?

A review for the Pi number

ABSTRACT

The deterministic worldview and the concepts of causality and randomness associated with it are among the most discussed topics in fields such as science, philosophy and art.

In this study, various ideas about the concept of randomness are given. An explanation was given about the concepts of modeling and simulation. The randomness of the digits of the pi number has been investigated. A simulation study was carried out using the digits of the pi number. It is thought that the concepts in this study will help researchers working on probability education and randomness.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PRE-SERVICE SCIENCE TEACHERS' VIEWS ABOUT NATURE OF SCIENCE AND THEIR EPISTEMOLOGICAL BELIEFS

Arş. Gör. Aşlı Koçulu ¹

¹ Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 0000-0002-9103-2563

ABSTRACT

In today's world, raising scientifically literate individuals is one of the most crucial goals of education systems of many countries all over the world in order to catch up scientific and technological developments and innovations. Nature of science and epistemological beliefs are important components of scientific literacy. Nature of science includes individuals' understandings of science concepts and informed decisions about scientifically-based issues while epistemological beliefs involves individuals' beliefs about nature of knowledge and learning. Therefore, nature of science and epistemological beliefs are closely related. The purpose of this research was to investigate the relationship between pre-service science teachers' views about nature of science and their epistemological beliefs. The current research was conducted with a correlational research design. The sample of the study were 42 pre-service science teachers who were 4th grade level students at a public university in Istanbul, Turkey. The data of study were collected with 'The Views of Nature of Science Questionnaire' and 'Epistemological Belief Questionnaire'. In data analysis, pearson correlation analysis was conducted to determine the relationship between pre-service science teachers' views about nature of science and their epistemological beliefs. The results indicated that the relationship between pre-service science teachers' views of nature of science and epistemological beliefs is medium level in positive direction. This means that there is a close relationship between pre-service science teachers' views about nature of science and their epistemological beliefs. In other words, pre-service science teachers who have developed views about nature of science are more likely to also have developed epistemological beliefs or vice versa.

Key words: Nature of Science, Epistemological Beliefs, Pre-service Science Teachers